

**SLOVENSKÁ POĽNOHOSPODÁRSKA UNIVERZITA V NITRE
FAKULTA EURÓPSKÝCH ŠTÚDIÍ A REGIONÁLNEHO ROZVOJA**

Evidenčné číslo: 2119767

**ZMLUVNÉ VZŤAHY SAMOSPRÁV S PODNIKATEĽSKOU SFÉROU
A NEZISKOVÝM SEKTOROM PRI PODPORE REGIONÁLNEHO
ROZVOJA**

**SLOVENSKÁ POĽNOHOSPODÁRSKA UNIVERZITA V NITRE
FAKULTA EURÓPSKÝCH ŠTÚDIÍ A REGIONÁLNEHO ROZVOJA**

**ZMLUVNÉ VZŤAHY SAMOSPRÁV S PODNIKATEĽSKOU SFÉROU
A NEZISKOVÝM SEKTOROM PRI PODPORE REGIONÁLNEHO
ROZVOJA**

Diplomová práca

Študijný program:	Regionálny rozvoj
Študijný odbor:	3.3.5 Verejná správa a regionálny rozvoj
Školiace pracovisko:	Katedra práva
Školiteľ:	Zuzana Ilková, JUDr. PhD.

Nitra 2010

Ingrid Vanková, Bc.

Čestné vyhlásenie

Podpísaná Ingrid Vanková vyhlasujem, že som záverečnú prácu na tému „Zmluvné vzťahy samospráv s podnikateľskou sférou a neziskovým sektorom pri podpore regionálneho rozvoja“ vypracovala samostatne s použitím uvedenej literatúry.

Som si vedomá zákonných dôsledkov v prípade, ak údaje nie sú pravdivé.

V Nitre 30. apríla 2010

Ingrid Vanková

Touto cestou vyslovujem poďakovanie JUDr. Zuzane Ilkovej, PhD. za pomoc, odborné vedenie, cenné rady a pripomienky pri vypracovaní mojej diplomovej práce.

Abstrakt

Diplomová práca na základe výsledkov dotazníkového prieskumu definuje hlavné oblasti zmluvnej spolupráce jednotiek územnej samosprávy vo vybranom samosprávnom kraji so subjektmi súkromného a neziskového sektora pri podpore miestneho a regionálneho rozvoja, definuje najčastejšie typové zmluvy v zmysle ktorých je realizovaná zmluvná spolupráca jednotiek územnej samosprávy s ich partnermi z uvedených sektorov, poukazuje na proces tvorby zmluvných vzťahov, porovnáva mieru spokojnosti jednotiek územnej samosprávy so spoluprácou s ich partnermi. Charakterizuje činitele, ktoré z pohľadu samospráv predstavujú prekážky a obmedzenia zmluvnej spolupráce a miestneho rozvoja, ako aj skutočnosti, ktoré by, z pohľadu samospráv, mohli byť prínosom pre kvalitnú prípravu a realizáciu zmluvných vzťahov. Práca je rozdelená na dve kapitoly, obsahuje 17 tabuliek, 4 grafy, 1 prílohu. V prvej kapitole na základe použitých literárnych zdrojov charakterizujeme základné pojmy súvisiace s miestnym a regionálnym rozvojom, právnu úpravu regionálneho rozvoja, ako aj právnu úpravu zmluvných vzťahov verejného sektora reprezentovaného územnou samosprávou so sektorom súkromným a neziskovým. Druhá kapitola je zameraná na všeobecnú charakteristiku vybraného samosprávneho kraja, na jeho rozvojové programové dokumenty. Podstatnú časť druhej kapitoly tvoria výsledky dotazníkového prieskumu. Na základe výstupov dotazníkového prieskumu sa v závere práce zameriavame na zhrnutie dosiahnutých výsledkov a podávame návrhy na možné využitie získaných poznatkov.

Kľúčové slová:

územná samospráva, súkromný sektor, neziskový sektor, partnerstvo, zmluvná spolupráca, región, regionálny rozvoj

Abstract

The dissertation, based on results of a questionnaire survey, defines the main areas of contractual cooperation of regional government units in chosen self-governing district with both private and non-profit sector bodies for support of local and regional development, it also defines the most frequent standardized contracts used for implementation of contractual cooperation of regional government units with their partners in given sectors, it shows the process of creation of contractual relationship and compares the level of satisfaction of regional government unites with cooperation with their partners. It characterizes the factors, which from the point of view of regional governments, represents the obstacles and limitations of contractual cooperation and local development as well as facts, which according to regional governments, should contribute to high quality of preparation and implementation of contractual relationships. The dissertation is divided into two chapters, it contains 17 tables, 4 graphs and 1 appendix. In chapter 1, on the basis of literature study, we characterize basic terms linked with local and regional development, the legal bases of regional development as well as the legal basis of contractual relationship of the public sector represented by regional government and private and non-profit sectors. Chapter 2 gives characteristics of the chosen self-governing district and its developmental program documents. The results of the questionnaire analysis represent the main part of this chapter. On the basis of the above-mentioned analysis we summarize the results obtained and suggest a possible use of our conclusions.

Key words:

Regional government, private sector, non-profit sector, partnership, contractual cooperation, region, regional development

Obsah

Obsah	6
Zoznam skratiek	8
Úvod	9
1 Súčasný stav riešenej problematiky doma a v zahraničí	11
1.1 Charakteristika základných pojmov	11
1.1.1 Región	12
1.1.2 Regionálny rozvoj	13
1.1.3 Programovanie a plánovanie	16
1.1.4 Partnerstvo	20
1.2 Právna úprava zmluvných vzťahov verejného sektora so sektorom súkromným a neziskovým	23
1.2.1 Zmluvy definované podľa zákona o verejnom obstarávaní	25
1.2.2 Zmluva o dielo	28
1.2.3 Kúpna zmluva	29
1.2.4 Nájomná zmluva	30
1.2.5 Nepomenované zmluvy	31
1.3 Cieľ práce	32
1.4 Metodika práce	33
2 Výsledky práce	36
2.1 Všeobecná charakteristika Trenčianskeho samosprávneho kraja	36
2.1.1 Geografická poloha	36
2.1.2 Sídlna štruktúra	36
2.1.3 Demografické ukazovatele	37
2.1.4 Dopravná infraštruktúra	38
2.1.5 Ekonomika a hospodárstvo	39
2.1.6 Inštitucionálne zabezpečenie regionálneho rozvoja; rozvojové dokumenty Trenčianskeho samosprávneho kraja	41
2.2 Vyhodnotenie dotazníkového prieskumu	45

Záver	57
Zoznam použitej literatúry	61
Prílohy	65

Zoznam skratiek

ČŠ	členský štát
EK	Európska komisia
EU	Európska únia
FO	fyzická osoba
KF	kohézny fond
MF SR	Ministerstvo financií Slovenskej republiky
MVRR SR	Ministerstvo výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky
NUTS	nomenklatúrna štatistická územná jednotka
Ob.z.	Obchodný zákonník
OZ	Občiansky zákonník
PHSR	program hospodárskeho a sociálneho rozvoja
PO	právnická osoba
RR	regionálny rozvoj
SR	Slovenská republika
ŠF	štrukturálny fond
ŠR	štátny rozpočet
TSK	Trenčiansky samosprávny kraj
UPD	územno-plánovacia dokumentácia
ÚS	územná samospráva
VS	verejná správa
VÚC	vyšší územný celok

Úvod

Cieľom Európskej únie, ako Spoločenstva nezávislých štátov, je stať sa jednou z najprosperujúcejších svetových ekonomík. Avšak rozdiely medzi členskými štátmi Spoločenstva sú zrejmé.

Posledné rozšírenie Európskej únie prinieslo so sebou značné prehĺbenie rozdielov medzi európskymi regiónmi, rozdiely v rámci regiónov samotných členských štátov nevynímajúc. Príčinu regionálnych disparít, treba hľadať, okrem iného, aj v skutočnosti, že nie všetky členské štáty Spoločenstva a nie každý obyvateľ Spoločenstva, má rovnaké príležitosti a možnosti hospodársky, ekonomicky a teda aj sociálne rozvíjať sa a napredovať.

Rozvoj a rast na miestnej a regionálnej úrovni je determinovaný mnohými skutočnosťami, napr. či občania žijú v regióne prosperujúcom alebo chudobnejšom, či žijú v ekonomickom centre alebo na jeho okraji, či žijú v meste alebo na vidieku, v oblasti, ktorá má potenciál ďalšieho rozvoja alebo upadá.

Regionálny a miestny rozvoj, konkurencieschopnosť regiónov a obcí sa nedá očakávať len realizovaním jednotlivých politík Spoločenstva. Uvedené je dôležité vnímať ako dlhodobý proces, ktorý je založený najmä na vzájomnej spolupráci a partnerstve všetkých zainteresovaných subjektov, najmä subjektov regionálnej a miestnej samosprávy, podnikateľských subjektov, ako aj zástupcov neziskového sektora. Zvyčajne sa jedná o spoluprácu a partnerstvo založené na zmluvnom základe.

Cieľom regionálneho a miestneho rozvoja, postaveného na partnerstve a spolupráci kľúčových aktérov rozvoja, je posilnenie ekonomickej, sociálnej a územnej kohézie regiónov, podpora aktivít dôležitých pre rozvoj infraštruktúry, zamestnanosti, ľudských zdrojov, modernizácie, diverzifikácie regionálnych ekonomík. Tieto aktivity by mali byť vnímané ako vytváranie možností uchádzať sa o príležitosti v globalizovanom svete, využívajúc predovšetkým „výhodu domácej základne“.

Podľa vyjadrení Smitha (**Budúcnosť kohéznej politiky, 2008**), generálneho tajomníka Rady európskych obcí a regiónov, „*by mala byť budúcnosť kohéznej politiky postavená na regionálnej spokojnosti a subsidiarite. Mala by využívať omnoho širší rozsah kritérií vzhľadom k rozdeľovaniu finančných prostriedkov. Znamená to, že by sa mal naďalej hľadať efektívnejší spôsob alokácie finančných prostriedkov. Úroveň regionálnej spokojnosti by mohla byť meraná zlučením takých kritérií ako decentralizácia, kvalita infraštruktúry, dopravy, kvalita zamestnanosti, úroveň sociálnych, demografických, kultúrnych alebo environmentálnych faktorov*“.

Výzvy, ktorým v súčasnej dobe čelí svetové spoločenstvo a teda aj Európska únia nezohľadňujú národné, inštitucionálne prípadne politické hranice. Globalizácia, environmentálne zmeny, potreba udržateľnosti zdrojov surovín a energií, migrácia, demografické problémy ako npr. starnutie populácie, sú témy, ktoré nútia zainteresovaných hľadať predovšetkým spoločné riešenia položených výziev.

Úspešné riešenia predostretých výziev je možné vidieť v partnerstvách formujúcich sa na národnej, ale najmä na regionálnej a miestnej úrovni. Teda tam, kde realizované aktivity majú priamy dopad na lokálne a regionálne spoločenstvá. Tam, kde partneri spolupracujú, aby hľadali a našli komplexné, praktické a úspešné riešenia problémov.

Miestne a regionálne samosprávy sú kľúčovými aktérmi a zohrávajú dôležitú úlohu v miestnom a regionálnom rozvoji. Územná samospráva je tým subjektom, ktorý by mal disponovať reálnymi možnosťami vytvárať prostredie a podmienky pre priaznivý miestny a regionálny rozvoj, môže sa do značnej miery pričiniť o to, v akom rozsahu a akým spôsobom sa budú na regionálnom a miestnom rozvoji spolupodieľať ďalšie subjekty pôsobiace v danom priestore.

Aj keď existuje množstvo obmedzení a prekážok či už politických, legislatívnych, ekonomických alebo sociálnych, partnerstvo a spolupráca územnej samosprávy so subjektmi súkromného a neziskového sektora, realizovaná na zmluvnom základe, by mala byť vnímaná ako dôležitý nástroj prekonávania rôznych bariér, ktoré môžu mať negatívny vplyv na ďalší dynamický rozvoj miest, obcí a regiónov.

---

1 Súčasný stav riešenej problematiky doma a v zahraničí

1.1 Charakteristika základných pojmov

Témou, ktorá sa vstupom Slovenskej republiky do Európskej únie čoraz viac dostáva do popredia a ktorej je venovaná vzrastajúca pozornosť spoločnosti, je téma regionálneho rozvoja a regionálnej politiky. Táto skutočnosť súvisí s tým, že ekonomický a hospodársky regionálny a miestny rozvoj zohráva dôležitú úlohu pri znižovaní disparít v rámci regiónov členských štátov Spoločenstva. Práve eliminovanie regionálnych disparít EU považuje za jeden zo svojich prioritných cieľov v rámci spoločných politík.

Je zrejmé, že ekonomický a hospodársky úspech Spoločenstva, jeho konkurencieschopnosť na globálnych trhoch v značnej miere závisí od ekonomicky silných a stabilných regiónov ČŠ. Regionálne a miestne samosprávy sú tými činiteľmi, ktoré sa výraznou mierou podieľajú na regionálnom rozvoji a raste, avšak bez vzájomnej kooperácie s ostatnými subjektmi pôsobiacimi na danom území by tento rozvoj bol prakticky nemožný.

Lokálna úroveň, predovšetkým v ekonomicky vyspelých štátoch, zohráva čoraz dôležitejšiu úlohu. Táto skutočnosť je spôsobená najmä zložitou ekonomickými problémami, ktoré nie je možné efektívne riešiť z iných úrovní. Na lokálnej úrovni je možné najlepšie identifikovať problémy vlastnej konkrétnej lokality, následne zapojiť lokálne zdroje, ktoré sú schopné tieto problémy eliminovať alebo riešiť. Dôležitú úlohu zohráva skutočnosť, že na uvedených procesoch môžu byť zainteresované všetky subjekty pôsobiace na lokálnej úrovni, teda verejný, súkromný, neziskový sektor, či samotní občania. Rastúci záujem o lokálne iniciovanú rozvojovú politiku je úzko spojený s regionálnou krízou spôsobenou reštrukturalizáciou a s ňou súvisiacim rastom sociálnych nepokojov, ale i s potrebou mobilizácie miestnych zdrojov (Žárska, 1996).

Priestor a čas sú najvšeobecnejšími dimenziami ktorými sú javy a procesy posudzované. Ekonomické teórie potvrdili, že neexistujú ekonomické javy a procesy, ktoré by sa neviazali na priestorovú podmienenosť, priestorové javy a súvislosti. Znamená to, že

---

rozvoj a rast sa viaže k priestoru, ktorý tieto procesy determinuje, vytvára podmienky alebo ponúka isté komparatívne výhody (**Švantnerová, 1997**).

1.1.1 Región

Pojem región je pojmom všeobecne používaným. Avšak jednoznačná a všeobecne akceptovaná definícia uvedeného pojmu neexistuje. Definícia pojmu región závisí od cieľov, ktoré sú ňou sledované.

Pojem región je viazaný na priestor, pričom priestor je chápaný ako dynamická veličina a súčasne ako spoločensko-ekonomická kategória. Priestor je preto dôležité vnímať komplexne, so všetkými rozvojovými faktormi a ich vzájomnou previazanosťou, ktorá determinuje ekonomický a sociálny rozvoj. Región je priestorovým podsystemom krajiny vyznačujúci sa istou priestorovou štruktúrou a úrovňou ekonomického a sociálneho rozvoja. Znamená to, že ho treba chápať nielen ako priestorovú, ale zároveň aj ekonomickú a sociálnu jednotku (**Belajová, 2005**).

Región je vnímaný ako zložitý dynamický priestorový systém, vzniknutý na zemskom povrchu na základe interakcie prírodných a socio-ekonomických javov. Voči okoliu je otvorený, ale súčasne je aj vnútorne spätý. Z iného uhla pohľadu je región považovaný za územie so špecifickou plochou a istý spôsobom sa odlišujúci od iných území.

Rada Európy v návrhu Charty o regionalizácii (*Draft Community Charter of Regionalisation*, 1988 In Plai, 1994) uprednostňuje definíciu, ktorá v sebe zahŕňa v súčasnosti veľmi preferovanú ľudskú dimenziu a región definuje ako územie, ktoré z geografického hľadiska vytvára výraznú entitu alebo zoskupenie podobných území na báze historickej kontinuity, obyvateľstvo ktorého spájajú isté spoločné črty a pranie udržať a ďalej rozvíjať svoju identitu s cieľom podnecovať kultúrny, sociálny a hospodársky rozvoj (**Klamár, 2009**).

Región je chápaný ako verejno-správny útvar na stupni nachádzajúcom sa bezprostredne pod úrovňou ústrednej, federálnej alebo spolkovej vlády. Z hľadiska ekonomického poňatia pojmu región definícia stavia do popredia reálne možnosti hospodárskej spolupráce v rámci konkrétneho teritória. Charakter či veľkosť regiónov, oblastí alebo krajov sa môže odvíjať i z historických tradícií konkrétneho teritória, môže

---

mať súvis s jazykom obyvateľstva, prípadne sa môže jednať o vzájomnú kombináciu rôznych iných činiteľov. Skutočnosťou ostáva, že dôležité postavenie regiónu, kraja alebo oblasti v systéme ústrednej a miestnej demokracie je nutné vnímať prostredníctvom vzťahu: „*občan – obec – región – štát – Európa*“ (Prusák, 1997).

Regionálny rozvoj Slovenskej republiky je realizovaný v súlade s ustanoveniami **zák. č. 539/2008 Z.z. o podpore regionálneho rozvoja**. Uvedený zákon definuje pojem región nasl.: „*región je územný celok vymedzený podľa klasifikácie štatistických územných jednotiek*“.

1.1.2 Regionálny rozvoj

Aj s definovaním pojmu regionálny rozvoj je možné stretnúť sa s problémami identickými ako pri definovaním pojmu región. Najčastejšie je uvedený pojem chápaný ako hospodársky rast, avšak je nutné mať na zreteli, že by sa malo jednať o taký rozvoj, ktorý je realizovaný v súlade s princípmi udržateľného rozvoja. Znamená to, že všetky realizované aktivity tak na regionálnej, ako aj na miestnej úrovni by mali zohľadňovať prirodzený potenciál a prirodzené možnosti konkrétneho regiónu či lokality, mali by akceptovať existenciu, očakávania a potreby súčasných, ale i budúcich generácií.

Je dôležité rozlišovať termíny „*rozvoj*“ a „*rast*“. Pod rozvojom, v najširšom slova zmysle, treba vidieť rozšírenie ekonomického systému pri zmenených a progresívnych parametroch rastových faktorov. Naproti tomu pojem rast možno chápať ako rozšírenie ekonomických systémov bezo zmeny kvality základných rastových faktorov. Vzhľadom k uvedenému je možné povedať, že pojem rozvoj v sebe zahŕňa aj inovácie, ktorých výsledkom sú kvalitatívne zmeny ekonomického systému (Klamár, 2009).

Belajová (2005) definuje rozvoj ako ekonomické aktivity spojené s takými kvalitatívnymi zmenami v regióne, ako napr. zlepšenie kvality životného prostredia, lepšie technické vybavenie školstva, zdravotníctva, sociálnych a iných služieb, infraštruktúry. Rast spája s aktivitami, ktoré znamenajú zmenu kvantitatívnych charakteristík regiónu, napr. zvyšovanie počtu podnikajúcich subjektov v regióne, zvyšovanie zamestnanosti, rast miezd, zvyšovanie počtu zariadení občianskej

---

a sociálnej vybavenosti a pod.. V súvislosti s uvedeným možno konštatovať, že tak rozvoj ako aj rast sú pre región priaznivou a určite žiadanou situáciou.

Podľa **Žárskej (1996)** lokálne a regionálne iniciovaný rozvoj je vnímaný ako tzv. „*tretí prístup*“, ktorý jednoznačne nezávisí ani od rozhodovacích aktov centra a ani od jednotlivých podnikateľských subjektov, či neziskového sektora, ale využíva pozitíva všetkých uvedených.

Koncepcia a následná realizácia regionálneho a miestneho rozvoja čelí rôznym prekážkam, napr. v podobe neprirodzeného rozdelenia jednotlivých odvetví, prípadne politického alebo administratívneho celku. Znamená to, že jednotlivé štruktúry čoraz menej zodpovedajú reálnym potrebám občanov žijúcich čoraz viac vo vzájomne prepojenom svete. Vzhľadom k uvedenému je potrebné ukončiť proces decentralizácie, skvalitniť výkon správy vecí verejných s cieľom efektívnejšieho riešenia regionálnych a miestnych záležitostí, vytvoriť podmienky pre vzájomnú spoluprácu a partnerstvo subjektov pôsobiacich na regionálnej a miestnej úrovni a zabezpečiť tak pozitívny rozvoj s ohľadom na uplatňovanie princípov trvalo udržateľného rozvoja (**Beaupuy, 2008**).

Zák. č. 539/2008 Z.z. o podpore regionálneho rozvoja definuje regionálny rozvoj nasl.: „*regionálny rozvoj je súbor sociálnych, hospodárskych, kultúrnych a environmentálnych procesov a vzťahov, ktoré prebiehajú v regióne a ktoré prispievajú k zvyšovaniu jeho konkurencieschopnosti, trvalému hospodárskemu rozvoju, sociálnemu rozvoju a územnému rozvoju a k vyrovnávaniu hospodárskych rozdielov a sociálnych rozdielov medzi regiónmi*“.

Podpora regionálneho rozvoja v zmysle uvedeného zákona sleduje nižšie uvedené ciele:

- odstraňovanie alebo zmiernovanie nežiaducich rozdielov v úrovni hospodárskeho rozvoja, sociálneho rozvoja a územného rozvoja regiónov a zabezpečiť trvalo udržateľný rozvoj regiónov
- zvyšovanie ekonomickej výkonnosti, konkurencieschopnosti regiónov a rozvoj inovácií v regiónoch pri zabezpečení trvalo udržateľného rozvoja

-
- zvyšovanie zamestnanosti a životnej úrovne obyvateľov v regiónoch pri zabezpečení trvalo udržateľného rozvoja.

V súlade s predmetným zákonom je podpora regionálneho rozvoja SR zameraná predovšetkým na:

- komplexné využívanie vnútorného rozvojového potenciálu územia – prírodných, kultúrnych, materiálnych, finančných, ľudských a inštitucionálnych zdrojov
- rozvoj vedy, výskumu a vývoja prispievajúci k celkovému rozvoju regiónu so zreteľom na podporu zavádzania nových technológií a inovácií pri rešpektovaní vnútorných špecifik regiónu
- rozvoj informatizácie a digitalizácie v regióne
- rozvoj hospodárstva a podnikateľského prostredia v regióne s cieľom zvýšiť jeho produktivitu, optimalizovať štruktúru hospodárstva, vytvárať nové pracovné miesta a stabilizovať ohrozené pracovné miesta
- rozvoj ľudských zdrojov vrátane zvyšovania vzdelanostnej úrovne kvalifikácie a zlepšovania prípravy detí a mladých dospelých na trh práce
- predchádzanie sociálneho vylúčenia a zmierňovanie jeho negatívnych dôsledkov, podporu rovnosti príležitostí na trhu práce a podporu znevýhodnených komunit
- realizáciu verejných prác podporujúcich rozvoj regiónu
- zlepšenie a rozvoj sociálnej infraštruktúry regiónu, zlepšenie dopravnej a technickej vybavenosti regiónu, inžinierskych stavieb
- rozvoj cestovného ruchu
- medzištátnu, cezhraničnú a medziregionálnu spoluprácu v oblasti regionálneho rozvoja v záujme trvalo udržateľného rozvoja regiónu
- zachovanie identity a rozvoj kultúry a starostlivosť o kultúrne dedičstvo regiónov a sídiel
- rozvoj pôdohospodárstva a rozvoj vidieka, rozvoj vidieckych oblastí a zvyšovanie kvality života na vidieku

-
- realizáciu opatrení na ochranu, udržiavanie a zveľad'ovanie životného prostredia a na obmedzovanie vplyvov poškodzujúcich životné prostredie a zlepšenie environmentálnej infraštruktúry regiónu
  - ochranu prírody, efektívne využívanie prírodných zdrojov regiónu a využívanie alternatívnych zdrojov energie
  - rozvoj občianskej vybavenosti a rozvoj služieb v regióne, udržateľný rozvoj aglomerácií, obnovu, regeneráciu a rozvoj miest a obcí podľa záväznej časti príslušnej územnoplánovacej dokumentácie
  - zvyšovanie dostupnosti a kvality bývania, budovanie a posilňovanie štruktúr občianskej spoločnosti, rozvoj prosociálneho správania obyvateľstva, rozvoj multikultúrnej spoločnosti v regióne vrátane multikultúrneho dialógu, spolupráce a tolerancie v regiónoch a sídlach
  - rozvoj telesnej kultúry, športu a turistiky.

1.1.3 Programovanie a plánovanie

Nie je možné hovoriť o regionálnom a miestnom rozvoji založenom, okrem iného, i na zmluvnej spolupráci verejného sektora so sektorom súkromným a neziskovým bez toho, aby boli zmienené základné programové dokumenty v zmysle ktorých je tento rozvoj realizovaný.

Zákon o podpore regionálneho rozvoja hovorí o tom, že podpora regionálneho rozvoja je uskutočňovaná v súlade s programovaním a definuje nasledovné základné dokumenty podpory regionálneho rozvoja:

- Národná stratégia regionálneho rozvoja Slovenskej republiky
- Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja vyššieho územného celku
- Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce.

Národná stratégia regionálneho rozvoja SR je východiskový strategický dokument, ktorý komplexne definuje strategický prístup štátu k podpore regionálneho rozvoja v dlhodobom období pri rešpektovaní princípov trvalo udržateľného rozvoja.

Vypracovanie národnej stratégie pri uplatňovaní princípu partnerstva zabezpečuje Ministerstvo výstavby a regionálneho rozvoja SR. Pri vypracúvaní predmetnej stratégie

---

sa ministerstvo opiera o strategické a programové dokumenty schválené vládou Slovenskej republiky, o koncepciu územného rozvoja SR, o aktuálne programy hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja vyšších územných celkov.

Národná stratégia regionálneho rozvoja SR obsahuje predovšetkým:

- analýzu hospodárskej situácie a sociálnej situácie regiónov vrátane analýzy stavu verejného zdravia obyvateľov regiónov
- dlhodobú víziu podpory regionálneho rozvoja s výhľadom na dvadsať rokov
- stratégiu rozvoja regiónov s určením podporovaných priorít a cieľov
- inštitucionálne zabezpečenie a organizačné zabezpečenie realizácie národnej stratégie
- systém monitorovania a hodnotenia s ustanovením merateľných ukazovateľov a spôsob kontroly ich plnenia
- finančný plán s určením zdrojov a foriem financovania, časový harmonogram realizácie národnej stratégie.

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja vyššieho územného celku je strednodobý rozvojový dokument vypracovaný v súlade s cieľmi a prioritami definovanými v národnej stratégii. Dokument je vypracovaný podľa záväznej časti územnoplánovacej dokumentácie regiónu.

Vypracovanie programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja VUC zabezpečuje vyšší územný celok pri uplatňovaní zásady partnerstva. PHSR nie je dokumentom statickým, aktualizácia programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja VUC sa vypracúva podľa potreby.

PHSR VUC a jeho aktualizáciu schvaľuje zastupiteľstvo vyššieho územného celku. Schválenie programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja vyššieho územného celku a príslušnej územnoplánovacej dokumentácie VUC je podmienkou na predloženie žiadosti vyššieho územného celku o poskytnutie finančného príspevku zo štátneho rozpočtu a z doplnkových zdrojov podľa § 4 ods. 2¹. Program hospodárskeho rozvoja a

---

¹ Doplnkovým zdrojom finančného zabezpečenia podpory regionálneho rozvoja sú finančné prostriedky z Európskej únie určené:

- a) hospodársky zaostálým regiónom, ktoré podľa ukazovateľov hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja vykazujú nižšiu úroveň rozvoja, ako je priemerná úroveň Európskej únie,
- b) regiónom s nepriaznivou štruktúrou zamestnanosti a podnikateľského prostredia.

---

sociálneho rozvoja vyššieho územného celku pozostáva z analyticko-strategickej časti a programovej časti.

Analyticko-strategická časť PHSR sa zameriava najmä na:

- súhrnnú geografickú, kultúrno-historickú a sociálno-ekonomickú charakteristiku vyššieho územného celku a charakteristiku stavu vybavenosti a obsluhy územia vyššieho územného celku
- hodnotenie a analýzu hospodárskej situácie, sociálnej situácie vrátane stavu verejného zdravia, environmentálnej situácie a situácie v oblasti kultúry a vybavenosti a obsluhy územia vyššieho územného celku
- analýzu väzieb strategických dokumentov v oblasti regionálneho rozvoja s územím vyššieho územného celku
- určenie rozvojového potenciálu a limitov rozvoja územia vyššieho územného celku, definovanie podmienok udržateľného rozvoja vyššieho územného celku
- stratégiu rozvoja vyššieho územného celku pri zohľadnení jeho vnútorných špecifik, v súvislosti s určením hlavných smerov, priorít a cieľov rozvoja vyššieho územného celku
- regionálnu inovačnú stratégiu
- analýzu finančných potrieb a možností financovania programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja vyššieho územného celku.

Programová časť PHSR obsahuje najmä:

- zoznam opatrení a aktivít na zabezpečenie realizácie programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja vyššieho územného celku a inštitucionálne a organizačné zabezpečenie realizácie PHSR
- finančné zabezpečenie jednotlivých opatrení a aktivít, inštitucionálnej a organizačnej stránky realizácie PHSR
- systém monitorovania a hodnotenia plnenia programu s definovaním merateľných ukazovateľov
- časový harmonogram realizácie programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja vyššieho územného celku.

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce je strednodobý rozvojový dokument, ktorý je vypracovaný v súlade s cieľmi a prioritami ustanovenými v národnej stratégii a zohľadňuje ciele a priority ustanovené v programe hospodárskeho a sociálneho rozvoja vyššieho územného celku, na území ktorého sa obec nachádza, a je vypracovaný podľa záväznej časti územnoplánovacej dokumentácie obce.

Vypracovanie PHSR obce zabezpečuje obec pri uplatnení zásady partnerstva.

Aktualizácia programu PHSR obce sa vypracúva podľa potreby, aktualizáciu schvaľuje obecné zastupiteľstvo. Schválenie programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce a príslušnej územnoplánovacej dokumentácie je podmienkou na predloženie žiadosti obce o poskytnutie finančného príspevku zo štátneho rozpočtu a z doplnkových zdrojov. Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce pozostáva z analyticko-strategickej časti a programovej časti.

Analyticko-strategická časť obsahuje predovšetkým:

- súhrnnú geografickú, kultúrno-historickú a sociálno-ekonomickú charakteristiku obce a charakteristiku stavu vybavenosti a obsluhy územia obce
- hodnotenie a analýzu hospodárskej situácie, sociálnej situácie, environmentálnej situácie a situácie v oblasti kultúry a vybavenosti a obsluhy územia obce
- analýzu väzieb strategických dokumentov v oblasti regionálneho rozvoja s územím obce, určenie rozvojového potenciálu a limitov rozvoja územia obce, definovanie podmienok udržateľného rozvoja obce
- stratégiu rozvoja obce s ohľadom na jej vnútorné špecifiká, ktorá určí hlavné smery, priority a ciele rozvoja obce
- analýzu finančných potrieb a možností financovania programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce.

Programová časť PHSR obce obsahuje:

- zoznam opatrení a aktivít na zabezpečenie realizácie programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce
- inštitucionálne zabezpečenie a organizačné zabezpečenie realizácie PHSR obce
- finančné zabezpečenie jednotlivých opatrení a aktivít, inštitucionálnej a organizačnej stránky realizácie programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce

-
- systém monitorovania a hodnotenia plnenia programu s definovaním merateľných ukazovateľov
  - časový harmonogram realizácie programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce.

Vzhľadom k uvedenému možno skonštatovať, že regionálny a miestny rozvoj by nemal byť procesom náhodným a chaotickým, ale malo by sa jednať o aktivity koncipované a následne realizované v súlade s prijatými programovými dokumentmi na jednotlivých úrovniach VS, ÚS, súvisiace dokumenty Spoločenstva nevynímajúc.

Formovanie uvedených programových dokumentov by malo najmä na úrovni miestnej a regionálnej samosprávy podliehať strategickému plánovaniu.

Strategické plánovanie a riadenie zahŕňa aktivity, ktoré sú zamerané na udržanie dlhodobého súladu medzi poslaním samosprávy, jej dlhodobými cieľmi a disponibilnými zdrojmi, ako aj medzi samotnou samosprávou a prostredím v ktorom existuje. Strategické plánovanie preto možno chápať ako systematický spôsob ako organizovať zmeny a vytvárať v spoločnosti konsenzus a spoločnú víziu pre rozvoj regiónu. Ide o nepretržitý a tvorivý proces, prostredníctvom ktorého je možné definovať problémové oblasti, nájsť zhodu prostredníctvom stanovených cieľov a opatrení, ktoré, v prípade ak budú naplnené, pomôžu riešiť situáciu v problémových oblastiach **(Balážová, 2008)**.

1.1.4 Partnerstvo

Problémy spoločnosti sú príliš komplikované na to, aby ich bolo možné vyriešiť samostatne, len v rámci jedného z troch sektorov spoločnosti. Ak chce ľudská spoločnosť pokročiť ďalej, musí zmobilizovať kombinované zdroje sektora verejného, súkromného i neziskového, musí nájsť spôsob, ako spolupracovať v mene verejného prospechu. „*Paradigmou 21. storočia je paradigma partnerstva a politika spolupráce, t.j. nový spôsob spravovania, ktorý explicitne ako hlavný princíp hlása, že spolupráca, a nie izolovaná snaha ktoréhokoľvek zo sektorov je nádejou na dosiahnutie zmysluplného pokroku*“ **(Salamon, 2000)**.

Partnerstvom možno chápať horizontálny vzťah dvoch alebo viacerých subjektov. Uvedenými subjektmi môžu byť orgány štátnej správy a samosprávy, podnikatelia, spoločenské, kultúrne, vzdelávacie, výskumné a iné neziskové organizácie, profesijné združenia, ale aj ďalšie právnické a fyzické osoby, ktoré sa zúčastňujú na realizácii podnikania. Malo by ísť o spoluprácu uskutočňovanú organizáciami verejného, podnikateľského a neziskového sektora, prípadne len niektorého z nich s cieľom vzájomného zvýšenia kapacity pri dosahovaní spoločných cieľov a zdieľaných zdrojov, zodpovednosti, výnosov i rizík. Partnerom v takomto ponímaní je subjekt, ktorý súhlasil so vstupom do špecifického vzťahu s inými subjektmi. Partneri si formou dohody - zmluvy zdefinujú rozsah, kvalitu, cenu za predmet dohody, iné náležitosti zmluvy, pričom každá zo zúčastnených strán má v tomto vzťahu svoje práva i povinnosti. Snahou zúčastnených partnerov je dosiahnuť spoločný cieľ **(Kačírková, 2007)**.

Partnerstvo a vzájomná spolupráca postavená na zmluvnom základe by mali byť realizované nielen v rámci pôsobnosti zúčastnených subjektov, ktorá je vymedzená právnymi normami ČŠ, ale mali by byť postavené na atribútoch ako napr.:

- princíp dobrovoľnosti,
- princíp spoločne zdieľaných cieľov a záujmov,
- princíp vzájomnej výhodnosti a prospešnosti.

Európska únia podporuje partnerstvá verejného, súkromného a neziskového sektora vzhľadom k tomu, že prostredníctvom partnerstiev sa aktéri z jednotlivých sektorov podieľajú na vzájomne prospešných spoločných aktivitách, pričom využívajú svoje prostriedky nielen na komerčné účely, ale aj na dosiahnutie sociálnych cieľov, najmä poskytovanie kvalitných služieb **(Kačírková, 2007)**.

Regionálna a miestna úroveň sa stáva čoraz viac dôležitejšou platformou. Dôvody narastajúceho významu lokálnej úrovne treba vidieť predovšetkým v ekonomických problémoch, s ktorými sa boria jednotlivé ČŠ. Uvedené problémy väčšinou nie je možné efektívne riešiť z iných úrovní ako z úrovne regionálnej či miestnej. Teda tam, kde uvedené problémy vznikajú, kde ich je možné pomerne rýchlo definovať a následne do ich riešenia zapojiť všetky subjekty pôsobiace na danom území. Nie je možné

---

dospieť k očakávaným výsledkom pri riešení regionálnych a miestnych problémov bez vzájomnej partnerskej kooperácie zmienенých subjektov na regionálnej a miestnej úrovni (**Žárska, 1996**).

Proces partnerstiev môže reálne fungovať len s partnermi, ktorí majú k dispozícii potrebné kapacity a zdroje. Preto je nevyhnutné, aby riadiace orgány tak na úrovni Spoločenstva, ako aj na úrovni ČŠ prispievali k posilneniu uvedených kapacít. Jednou z možností, ako docieľiť zmienенé, je už v úvodnom štádiu prípravy programových dokumentov, na úrovni ČŠ predovšetkým, zabezpečiť silnejšiu účasť partnerov vo všetkých fázach programovania, s cieľom využiť ich znalosti a skúsenosti. Ďalším krokom, ktorý je nutné uskutočniť, je už v počiatočnom štádiu poskytnúť partnerom také isté informácie, ktorými disponujú orgány verejnej správy (**Európska komisia 2010**).

Zásada partnerstva je legislatívne upravená aj **zákonom o podpore regionálneho rozvoja**, ktorý definuje partnerstvo prostredníctvom vzájomnej spolupráce sociálno-ekonomických partnerov.

Sociálno-ekonomickí partneri sú ústredné orgány štátnej správy, miestne orgány štátnej správy, vyššie územné celky, obce, Mikroregionálne združenia a iné fyzické osoby a právnické osoby pôsobiace v oblasti regionálneho rozvoja na celoštátnej, regionálnej a miestnej úrovni.

Partnerstvom, podľa predmetného zákona, rozumieme spoluprácu sociálno-ekonomických partnerov na príprave, uskutočňovaní, financovaní, monitorovaní a hodnotení realizácie priorít a cieľov podpory regionálneho rozvoja.

Územná spolupráca je podľa zákona o podpore regionálneho rozvoja definovaná ako spolupôsobenie sociálno-ekonomických partnerov pri zvyšovaní úrovne hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja v nadväznosti na územie regiónu.

Mikroregionálne združenie je právnická osoba založená na účely dosiahnutia spoločných riešení pri zvyšovaní úrovne hospodárskeho rozvoja, sociálneho rozvoja a územného rozvoja regiónu.

Euroregión je subjektom územnej spolupráce, ktorý je zložený zo zástupcov sociálno-ekonomických partnerov pôsobiacich na regionálnej a miestnej úrovni susediacich štátov, založený na účely cezhraničnej spolupráce.

Slovenská časť euroregiónu je záujmové združenie právnických osôb založené podľa osobitného predpisu² na účely cezhraničnej spolupráce so sídlom v Slovenskej republike.

Regionálna rozvojová agentúra je právnická osoba, ktorá napomáha zvyšovať najmä trvalý rast ekonomického potenciálu a sociálneho potenciálu regiónu.

Inštitucionálne zabezpečenie regionálneho rozvoja v zmysle uvedeného zákona je realizované nasl.:

- Ministerstvo výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky
- ministerstvá a ostatné ústredné orgány štátnej správy
- vyšší územný celok
- obec
- integrovaná sieť regionálnych rozvojových agentúr.

1.2 Právna úprava zmluvných vzťahov verejného sektora so sektorom súkromným a neziskovým

Každá z aktivít realizovaných v rámci sektora súkromného a neziskového má svojho „partnera“ aj vo výkone činností verejnej správy. Jednotlivé zákony definujú, ktoré činnosti sú výlučne určené štátu, samosprávnemu kraju alebo obci a kde je možné, aby aktivity realizovali aj iné subjekty v súlade s podmienkami určenými zákonom alebo všeobecne záväznými právnymi predpismi. Je teda zrejmé, že uvedené je nutné akceptovať i pri kreovaní zmluvných vzťahov realizovaných v rámci medzisektorovej spolupráce a partnerstva zúčastnených sektorov.

Verejný sektor je v zásade zastúpený subjektmi vzniknutými na základe právneho predpisu. Subjekty verejného sektora sa ďalej rozlišujú v nadväznosti k druhu právneho predpisu, ktorým boli zriadené, a to na inštitúcie pôvodné, čiže ústavné a inštitúcie odvodené, teda zákonné (**Kačírková, 2007**).

Verejný sektor je na regionálnej a miestnej úrovni reprezentovaný samosprávnymi kraji a obcami.

---

² Zákon č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník

V súlade so **zákonom o samosprávnych krajoch** je samosprávny kraj právnická osoba, ktorá za podmienok ustanovených zákonom samostatne hospodári s vlastným majetkom a s vlastnými príjmami, zabezpečuje a chráni práva a záujmy svojich obyvateľov, pri výkone samosprávy sa stará o všestranný rozvoj svojho územia a o potreby svojich obyvateľov.

V zmysle **zákona o obecnom zriadení** je obec samostatný samosprávny územný celok Slovenskej republiky, je právnickou osobou, ktorá za podmienok ustanovených zákonom samostatne hospodári s vlastným majetkom a so svojimi finančnými zdrojmi, združuje občanov, ktorí majú na jej území trvalý pobyt. Obce samostatne rozhodujú a uskutočňujú všetky úkony súvisiace so správou obce a jej majetku, ak osobitný zákon takéto úkony nezveruje štátu alebo inej právnickej osobe alebo fyzickej osobe. Samosprávu obce vykonávajú obyvatelia prostredníctvom orgánov obce, hlasovaním obyvateľov obce a verejným zhromaždením obyvateľov obce.

Dôležitou právnou úpravou, okrem iných právnych noriem, ktorá má podstatný vplyv na formovanie zmluvných vzťahov jednotiek územnej samosprávy s partnermi pôsobiacimi v súkromnom a neziskovom sektore je **zákon č. 523/2003 o verejnom obstarávaní**. Predmetný zákon, okrem iných ustanovení, definuje metódy a postupy verejného obstarávania, ktoré sú obstarávatelia povinní používať pri uzavieraní zmlúv, napr. zmlúv na dodanie tovaru, na uskutočnenie prác alebo zmlúv na poskytnutie služieb.

V zmysle predmetného zákona je pri verejnom obstarávaní uplatňovaný princíp prehl'adnosti, rovnakého zaobchádzania a nediskriminácie uchádzačov a záujemcov, hospodárskej súťaže pri dodržiavaní zásad hospodárnosti pri vynakladaní finančných prostriedkov.

Obstarávateľom podľa tohto zákona, okrem iných, taxatívne stanovených subjektov, je aj obec a vyšší územný celok.

Uchádzačom na účely tohto zákona je každá fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorá dodáva tovar, uskutočňuje prácu alebo poskytuje službu a predloží ponuku.

Záujemcom podľa tohto zákona je každá fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorá dodáva tovar, uskutočňuje prácu alebo poskytuje službu a má záujem o účasť v užšej súťaži, v rokovacom konaní so zverejnením alebo v rokovacom konaní bez zverejnenia.

Koncesionár na účely tohto zákona je fyzická osoba alebo právnická osoba alebo skupina vytvorená viacerými osobami, s ktorou bola uzavretá koncesná zmluva metódami a postupmi v súlade s ustanoveniami tohto zákona.

Zákon o verejnom obstarávaní definuje, kedy najskôr môže obstarávateľ uzavrieť zmluvu s úspešným uchádzačom. Zmluva nesmie byť v rozpore so súťažnými podkladmi a s ponukou predloženou úspešným uchádzačom.

1.2.1 Zmluvy definované podľa zákona o verejnom obstarávaní

Zmluvy podľa uvedeného zákona sú definované nasl.:

- Zmluva (*OZ, Ob.z.*) na dodanie tovaru, na uskutočnenie práce alebo na poskytnutie služby je na účely tohto zákona zmluva s peňažným plnením uzavretá písomne (§39 *Ob.z.*³) medzi obstarávateľom a jedným alebo viacerými uchádzačmi.
- Zmluva na dodanie tovaru je zmluva, ktorej predmetom je kúpa, kúpa prenajatej veci (lízing), kúpa tovaru na splátky alebo prenájom tovaru s možnosťou alebo bez možnosti odkúpenia. Táto zmluva môže zahŕňať aj činnosti spojené s umiestnením a montážou, ak predpokladaná cena týchto služieb nepresahuje predpokladanú cenu dodávaného tovaru.
- Zmluva na uskutočnenie práce je zmluva, ktorej predmetom je uskutočnenie práce alebo uskutočnenie práce a vypracovanie projektovej dokumentácie, ak je alebo každý iný výsledok činnosti v pozemnom stavitelstve alebo inžinierskom stavitelstve, ktorý ako celok spĺňa ekonomickú funkciu a technickú funkciu, alebo uskutočnenie prác prostriedkami zodpovedajúcimi požiadavkám určeným obstarávateľom.
- Zmluva na poskytnutie služby je zmluva, ktorej predmetom je poskytnutie služby.
- Rámcová zmluva je písomná dohoda medzi obstarávateľom a jednou alebo viacerými fyzickými osobami alebo právnickými osobami oprávnenými na dodanie tovarov, uskutočnenie prác alebo poskytovanie služieb. Účelom tejto

---

³ Neplatný je právny úkon, ktorý svojím obsahom alebo účelom odporuje zákonu alebo ho obchádza alebo sa prieči dobrým mravom.

---

zmluvy je ustanovenie podmienok, najmä o cene, spôsobe uzavierania čiastkových zmlúv v určenom období, prípadne o predpokladanom množstve.

- Koncesná zmluva je zmluva rovnakého typu ako zmluva na uskutočnenie práce s tým rozdielom, že úhrada za práce, ktoré sa majú uskutočniť, je kompenzovaná právom užívať stavbu na dohodnutý čas, ktoré môže byť spojené s peňažným plnením zo strany obstarávateľa uvedeného v § 4 ods. 1⁴.

Predmetný zákon stanovuje, ktorú z metód verejného obstarávania je obstarávateľ povinný použiť na uzavretie zmluvy, ako aj spôsob, ktorým verejné obstarávanie vyhlási. Metódami verejného obstarávania podľa tohto zákona sú:

- verejná súťaž,
- užšia súťaž,
- rokovacie konanie so zverejnením,
- rokovacie konanie bez zverejnenia,
- súťaž návrhov.

Súkromný sektor reprezentujú fyzické osoby a právnické osoby, ktoré vznikli na základe súkromnoprávnej iniciatívy s rôznou mierou účasti štátu samotného na ich vzniku, či už ide o registračný princíp vzniku obchodných spoločností, o licenčný princíp niektorých živností alebo evidenčný princíp. Subjekty pôsobiace v rámci súkromného sektora sa delia z pohľadu obsahového zamerania svojej činnosti na podnikateľské (obchodné spoločnosti, družstvá, živnostníci) a na neziskové (občianske združenia, nadácie, politické strany a hnutia, náboženské spoločnosti, neziskové organizácie poskytujúce všeobecne prospešné služby) (**Medzisektorová spolupráca - legislatívna analýza, 2004**).

---

⁴ Obstarávateľ je:

- a) Slovenská republika zastúpená orgánom štátnej správy, orgánom alebo úradom vykonávajúcim štátne záležitosti,
- b) obec a vyšší územný celok,
- c) iná organizácia riadená verejným právom,
- d) združenie právnických osôb, ktorého členom je aspoň jeden z obstarávateľov uvedených v písmenách a) až c).

Ako uvádza **Bandlerová (2006)** pod pojmom podnikanie rozumieme sústavnú činnosť, ktorá je vykonávaná samostatne podnikateľom vo vlastnom mene, na vlastnú zodpovednosť za účelom dosiahnutia zisku.

Základným znakom sústavnej činnosti je určitá udržiavaná profesionalita uvedenej činnosti, má črtu povolania a viaže sa na trvanie konkrétneho podnikateľského oprávnenia, na udržiavanie kvalifikačných a vecných podmienok pre daný rozsah podnikania.

Samostatnou činnosťou podnikateľa je organizovanie činnosti nezávisle od iných osôb, zabezpečovanie si prostriedkov na vlastnú podnikateľskú činnosť, podnikateľ nie je osobne podriadený svojim obchodným partnerom. V právnych vzťahoch koná podnikateľ pri vykonávaní činnosti pod svojim obchodným menom⁵. Podnikateľ znáša podnikateľské riziko, t.j. za porušenie záväzkov vzniknutých v súvislosti s podnikaním zodpovedá svojím majetkom. Motívom podnikateľskej činnosti je dosiahnutie zisku.

Podnikateľom⁶ je každá osoba zapísaná v obchodnom registri, taktiež osoba, ktorá zapísaná v obchodnom registri nie je, ale podniká na základe živnostenského oprávnenia, osoba, ktorá podniká na základe iného než živnostenského oprávnenia a samostatne hospodáriaci roľník .

Živnosťou podľa živnostenského zákona rozumieme činnosť, vykonávanú samostatne, vo vlastnom mene, na vlastnú zodpovednosť za účelom dosiahnutia zisku. Predmetný zákon definuje podmienky potrebné na získanie oprávnenia na podnikateľskú činnosť. Všeobecné podmienky prevádzkovania živnosti FO sú zákonom, ak neustanovuje inak, definované nasl. dosiahnutie veku 18 rokov, spôsobilosť na právne úkony, bezúhonnosť.

Osobitnými podmienkami prevádzkovania živnosti podľa tohto zákona sú odborná alebo iná spôsobilosť, pokiaľ ich tento zákon alebo osobitné predpisy vyžadujú. U právnickej osoby musí osobitné podmienky splňať jej zodpovedný zástupca.

Živnosti v zmysle ustanovení živnostenského zákona sú ohlasovacie, ktoré pri splnení určených podmienok sa smú prevádzkovať na základe ohlásenia a koncesované, ktoré sa smú prevádzkovať na základe koncesie.

---

⁵ Obchodný zákonník § 8 - §12

⁶ Obchodný zákonník § 2

Oprávnenie prevádzkovať živnosť vzniká PO už zapísaným do obchodného registra, PO, ktoré sa do obchodného registra nezapisujú, a FO pri ohlasovacích živnostiach dňom ohlásenia, alebo pokiaľ je v ohlásení uvedený neskorší deň začatia živnosti, týmto dňom, pri koncesovaných živnostiach dňom doručenia koncesnej listiny.

Subjektmi podnikajúcimi na základe iného než živnostenského oprávnenia, t.j. podmienky výkonu činnosti sú upravené osobitnými právnymi predpismi, sú subjekty s postavením slobodných povolání, ďalej poisťovne a banky, investičné fondy a burzy **(Bandlerová, 2006)**.

1.2.2 Zmluva o dielo

Jednotky územnej samosprávy so subjektmi súkromného sektora, t.j. podnikateľmi, ktorí majú sídlo v ich územnom obvode alebo miesto podnikania, ak sú živnostníci, najčastejšie uzatvárajú obchodné zmluvy, a to zmluvy o dielo, kúpne zmluvy, nájomné zmluvy.

Zmluva o dielo⁷ je typom zmluvy v zmysle ktorej sa zhotoviteľ zaväzuje vykonať určité dielo pre objednávateľa a objednávateľ sa zaväzuje zaplatiť cenu za jeho vykonanie.

Podstatnými náležitosťami zmluvy o dielo sú:

- definovanie zmluvných strán (objednávateľ a zhotoviteľ)
- vymedzenie predmetu zmluvy (dielo)
- určenie záväzku objednávateľa zaplatiť cenu za vykonanie diela.

Dielom, podľa Obchodného zákonníka, sa rozumie zhotovenie určitej veci, ak nespadá pod kúpnu zmluvu, montáž určitej veci, jej údržba, vykonanie dohodnutej opravy alebo úpravy alebo hmotný výsledok inej činnosti. Dielom je vždy zhotovenie, montáž, údržba, oprava alebo úprava stavby alebo jej časti.

Obchodný zákonník nestanovuje podmienku písomného uzatvorenia zmluvy o dielo, predpísané je však písomné potvrdenie o prevzatí objednávky. Táto povinnosť vyplýva zhotoviteľovi v prípade, že sa nejedná o zhotovenie diela na počkanie.

---

⁷ Obchodný zákonník § 536 - § 565

Ak je predmetom zmluvy dielo väčšieho rozsahu (napr. stavebné dielo) písomná forma zmluvy je prakticky nevyhnutnosťou. Veľmi často sa v takýchto prípadoch jedná o záväzky financované zo štátneho rozpočtu alebo z rozpočtu obcí, realizované vo verejnom záujme, na ktoré je vypísaná verejná súťaž.

Povinnosťou zhotoviteľa je vykonať dielo na svoje náklady a nebezpečenstvo, samostatne v súlade so zmluvou o dielo (riadne, včas, tak, aby dielo svojou kvalitou, vlastnosťami a rozsahom zodpovedalo dohode zmluvných strán). Obchodný zákonník⁸ umožňuje zhotoviteľ poveriť vykonaním diela inú osobu, ostáva však na ňom zodpovednosť, akoby dielo vykonal sám.

Povinnosťou objednávateľa je zaplatiť cenu za dielo spôsobom a v čase, ako je stanovené v zmluve. Cena môže byť dohodnutá zmluvne alebo môže byť dohodnutý spôsob, akým sa určí neskôr. Zmluva je platná i bez dohody o cene, ak je to prejav vôle zmluvných strán. V uvedenom prípade objednávateľovi vzniká povinnosť zaplatiť za dielo cenu, ktorá je obvyklá v čase uzavretia zmluvy.

Ak sa jedná o dielo väčšieho rozsahu, cena diela je bežne stanovená rozpočtom, ktorý je neoddeliteľnou súčasťou zmluvy, príp. ho zhotoviteľ oznámi objednávateľovi v termíne do uzatvorenia zmluvy. Obchodný zákonník rozlišuje záväzný rozpočet zaručujúci úplnosť, záväzný rozpočet nezaručujúci úplnosť, rozpočet nezáväzný. Zhotoviteľ má povinnosť bezodkladne oznámiť potrebu prekročenia rozpočtu ako aj výšku požadovaného zvýšenia rozpočtu, inak jeho nárok zaniká.

Splnenie záväzku zo strany zhotoviteľa nastáva kumulatívnou realizáciou dvoch právnych skutočností. Vykonanie diela riadne (bez väd) a odovzdanie diela objednávateľovi (**Ilková, 2006**).

1.2.3 Kúpna zmluva

Kúpna zmluva⁹ je zmluvný typ, na základe ktorého vznikajú obchodné záväzkové vzťahy. Kúpnu zmluvou sa predávajúci zaväzuje dodať kupujúcemu hnutelnú vec (tovar) určenú jednotlivito alebo čo do množstva a druhu a previesť na neho vlastnícke právo k tejto veci. Kupujúci sa zaväzuje zaplatiť kúpnu cenu za predmet zmluvy.

---

⁸ Obchodný zákonník § 538

⁹ Obchodný zákonník § 409 - § 470

Podstatnými náležitosťami kúpnej zmluvy sú:

- definovanie zmluvných strán (kupujúci a predávajúci)
- určenie predmetu zmluvy (tovar)
- záväzok predávajúceho dodať kupujúcemu tovar a previesť na neho vlastnícke právo k predmetu zmluvy
- záväzok kupujúceho zaplatiť kúpnu cenu.

Predmetom kúpnej zmluvy môže byť len tovar, t.j. hnutelná vec. V prípade, že predmetom kúpnej zmluvy je vec nehnuteľná, zmluvný vzťah sa riadi príslušnými ustanoveniami Občianskeho zákonníka.

Obchodný zákonník nestanovuje podmienku písomného uzatvorenia kúpnej zmluvy. Avšak kúpna zmluva musí byť uzatvorená písomne ak aspoň jedna zo zmluvných strán prejaví vôľu uzatvoriť zmluvu v písomnej forme.

Záväzok predávajúceho dodať kupujúcemu tovar v dohodnutom množstve, kvalite a previesť na neho vlastnícke právo musí zo zmluvy aspoň vyplývať. Záväzkom kupujúceho je za tovar zaplatiť cenu, ktorá môže byť dohodnutá priamo v zmluve alebo môže byť dohodnutý spôsob jej dodatočného určenia (**Ovečková, 2005**).

1.2.4 Nájomná zmluva

Predmetom nájmu nájomnej zmluvy je vec spôsobilá na dohodnuté užívanie alebo branie úžitkov. Predmet nájmu musí byť definovaný individuálne. Na uzatvorenie nájomnej zmluvy zákon nevyžaduje písomnú formu, túto si však môžu zmluvné strany dohodnúť. Povinnosťou prenajímateľa je odovzdať predmet zmluvy v stave spôsobilom k dohodnutému užívaniu, ak spôsob užívania nebol dohodnutý, tak v stave obvyklom na užívanie. Povinnosťou nájomcu je starať sa o predmet nájmu a platiť zaň dohodnuté nájomné. Súčasťou nájomnej zmluvy môžu byť aj iné náležitosti, ak sa na nich zmluvné strany dohodli (**Ilková, 2006**).

Neziskový sektor je tvorený „*rôznorodými slobodnými aktivitami občanov, ktorých účelom nie je dosahovanie zisku (trh, podnikateľský sektor), ale realizácia istého záujmu, či už je to záujem vyšší, verejný, všeobecný alebo čiastkový, skupinový, či*

---

individuálny“. Neziskový sektor, ako partner verejného a súkromného sektora dotvára svojimi aktivitami komplexný rámec služieb a činností, ktorých vykonávanie je súčasťou života spoločnosti (**Občianska spoločnosť, 2006**).

1.2.5 Nepomenované zmluvy

Najčastejšími zmluvami dojednávanými medzi jednotkami územnej samosprávy a subjektmi neziskového sektora sú zmluvy o spolupráci. Zmluvy o spolupráci majú charakter nepomenovaných zmlúv, ktoré môžu byť dojednané tak podľa Obchodného zákonníka ako aj podľa Občianskeho zákonníka. Je na rozhodnutí zmluvných strán, ktorý zákonník pre dojednanú zmluvu uprednostnia. V praxi sa možno stretnúť s tým, že zmluvné strany reprezentované jednotkami územnej samosprávy a subjektmi neziskového sektora pri uzatváraní zmluvných vzťahov uprednostňujú Obchodný zákonník¹⁰ (**Ilková, 2006**).

---

¹⁰ Obchodný zákonník § 269

1.3 Cieľ práce

Rozvojové aktivity plánované na regionálnej a miestnej úrovni, zamerané na rozvoj infraštruktúry, ľudských zdrojov, zamestnanosti, modernizácie alebo diverzifikácie regionálnych ekonomík nie je možné uskutočňovať výlučne len na úrovni verejného sektora, reprezentovaného jednotkami územnej samosprávy. Miestny a regionálny rozvoj nie je možné očakávať bez zapojenia ďalších dôležitých aktérov, ktorými sú najmä subjekty súkromného sektora a sektora neziskového. Prostredníctvom partnerstiev a vzájomnej spolupráce sa uvedení aktéri podieľajú na navzájom prospešných spoločných aktivitách, využívajúc svoj potenciál na dosiahnutie stanovených cieľov.

Cieľom diplomovej práce bude definovať hlavné oblasti zmluvnej spolupráce jednotiek územnej samosprávy vo vybranom samosprávnom kraji so subjektmi súkromného a neziskového sektora pri podpore miestneho a regionálneho rozvoja, definovať typové zmluvy v zmysle ktorých je realizovaná zmluvná spolupráca jednotiek územnej samosprávy s ich partnermi zo súkromného a neziskového sektora, ako aj poukázať na proces tvorby zmluvných vzťahov jednotiek územnej samosprávy. Charakterizovať činitele, ktoré z pohľadu samospráv predstavujú prekážky a obmedzenia zmluvnej spolupráce a miestneho rozvoja, ako aj skutočnosti, ktoré by znamenali prínos pre miestny rozvoj.

Čiastkovými cieľmi práce budú:

- priblížiť podstatu, východiská a obsah sektorovej spolupráce v miestnom a regionálnom rozvoji
- poukázať na opodstatnenosť a nevyhnutnosť vzájomnej spolupráce jednotiek územnej samosprávy s partnermi zo súkromného a neziskového sektora pri rozvoji území pod ich správou
- priblížiť legislatívny rámec regionálneho rozvoja, ako i rozvojové programové dokumenty vybraného samosprávneho kraja

---

1.4 Metodika práce a metody skúmania

Objekt skúmania

Zvoleným objektom skúmania sú jednotky územnej samosprávy Trenčianskeho samosprávneho kraja. Trenčiansky samosprávny kraj sa rozprestiera v severozápadnej časti Slovenskej republiky. Rozlohou 4 502 km² zaberá len 9,2% územia Slovenska. Trenčiansky samosprávny kraj tvorí 9 okresov: Trenčín, Bánovce nad Bebravou, Ilava, Myjava, Nové Mesto nad Váhom, Partizánske, Považská Bystrica, Prievidza, Púchov. Z 276 obcí kraja štatút mesta prináleží 18. Najväčší počet obcí je v okrese Prievidza (52, z toho 4 mestá), najmenej obcí je v okrese Myjava (17, z toho 2 mestá). Najviac obcí spadá do veľkostnej skupiny 501 - 1000 obyvateľov, 39,9 % obyvateľstva žije v obciach nad 20 tis. obyvateľov. Hustota obyvateľstva dosahuje 133 obyvateľov na km².

Pracovné postupy

- zhromaždenie a preštudovanie odbornej literatúry
- vytypovanie jednotiek územnej samosprávy Trenčianskeho samosprávneho kraja
- vypracovanie a distribúcia dotazníka jednotkám územnej samosprávy
- použitie metódy riadeného rozhovoru v špecifických prípadoch
- zhromaždenie, vyhodnotenie a analýza získaných údajov od jednotiek územnej samosprávy
- syntéza získaných údajov
- komparácia získaných údajov

Samotnú prácu sme rozdelili na dve časti:

1. Všeobecná časť, ktorá zahŕňa charakteristiku Trenčianskeho samosprávneho kraja (geografická poloha, sídelná štruktúra, demografické ukazovatele, ekonomika, hospodárstvo, dopravná infraštruktúra, inštitucionálne zabezpečenie a rozvojové dokumenty Trenčianskeho samosprávneho kraja).
2. Osobitná časť, ktorá je zameraná na definovanie hlavných oblastí zmluvnej spolupráce jednotiek územnej samosprávy samosprávneho kraja s partnermi zo súkromného a neziskového sektora pri podpore miestneho a regionálneho rozvoja, na proces tvorby zmluvných vzťahov, na definovanie prekážok a obmedzení, s ktorými sa jednotky územnej samosprávy stretávajú pri

---

realizovaní zmluvných vzťahov s partnermi, na definovanie skutočností, ktoré by z pohľadu samospráv mohli byť prínosom pre miestny rozvoj.

Spôsob získavania údajov a ich zdroje

Literárne zdroje, o ktoré sme sa pri spracovaní témy záverečnej práce opierali pochádzajú najmä zo Slovenskej poľnohospodárskej knižnice pri SPU v Nitre, časť literárnych zdrojov sme získali prostredníctvom tematickej rešerše vypracovanej Slovenskou poľnohospodárskou knižnicou, časť literárnych zdrojov sme získali prostredníctvom medziknižničnej výpožičnej služby poskytovanej uvedenou inštitúciou. Dôležitým zdrojom informácií boli internetové stránky obcí Trenčianskeho samosprávneho kraja, internetové stránky samosprávneho kraja a Štatistického úradu SR, ako aj ďalšie internetové zdroje.

Podstatné informácie pre spracovanie osobitnej časti diplomovej práce sme získali prostredníctvom dotazníka a riadeného rozhovoru so zástupcami samospráv.

Ďalším zdrojom informácií boli:

a) vybrané právne normy upravujúce pôsobenie verejného sektora:

- zák. č. 369/1990 Z.z. o obecnom zriadení
- zák. č. 302/2001 Z.z. o samosprávnych krajoch
- zák. č. 523/2003 Z.z. o verejnom obstarávaní
- zák. č. 575/2001 Z.z. o organizácii činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy
- zák. č. 222/1996 Z.z. o organizácii miestnej štátnej správy
- zák. č. 416/2001 Z.z. o prechode niektorých pôsobností z orgánov štátnej správy na obce a na vyššie územné celky
- zák. č. 523/2004 Z.z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov
- zák. č. 278/1993 Z.z. o správe majetku štátu
- zák. č. 138/1991 Z.z. o majetku obcí
- zák. č. 46/2001 Z.z. o majetku vyšších územných celkov

---

b) vybrané právne normy upravujúce pôsobenie súkromného sektora:

- zák. č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov
- zák. č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní v znení neskorších predpisov

c) vybrané právne normy upravujúce pôsobenie neziskového sektora:

- zákon č. 83/1990 Zb. o združovaní občanov v znení neskorších predpisov
- zákon č. 34/2002 Z.z. o nadáciách v znení neskorších predpisov
- zákon č. 213/1997 Z.z. o neziskových organizáciách poskytujúcich všeobecne prospešné služby
- zákon č. 147/1997 Z.z. o neinvestičných fondoch
- zákon č. 308/1991 Zb. o slobode náboženskej viery a postavení cirkví a náboženských spoločností
- zákon č. 424/1991 Zb. o združovaní v politických stranách a v politických hnutiach
- zákon č. 40/964 Občiansky zákonník

Použité metódy vyhodnotenia a interpretácie výsledkov

Metóda vedeckej abstrakcie použitá pri spracovaní záverečnej práce - výber podstatných informácií, metóda analýzy – analýza získaných údajov, metóda syntézy – zjednotenie a vyhodnotenie získaných údajov, jednoduché matematické výpočty – spracovanie údajov získaných dotazníkom, metóda komparácie – porovnanie zistených skutočností, opytovacia metóda prostredníctvom dotazníka – získanie údajov v prvotnom výskume, metóda riadeného rozhovoru – získanie údajov a informácií od obcí potrebných pre spracovanie dotazníka.

---

2 Výsledky práce

2.1 Všeobecná charakteristika Trenčianskeho samosprávneho kraja

2.1.1 Geografická poloha

Trenčiansky samosprávny kraj sa rozprestiera v severozápadnej časti Slovenska s rozlohou 4 502,2 km². Západnú časť kraja tvorí štátna hranica s Českou republikou. Na severovýchode susedí so Žilinským, na východe s Banskobystrickým, na juhu s Trnavským a Nitrianskym samosprávnym krajom. Z geografického hľadiska územie kraja patrí do oblasti západných Karpát. Pozdĺž rieky Váh sa tiahne Trenčianska kotlina, na východe Považský Inovec, Strážovské, Súľovské vrchy, na západe Biele Karpaty. Juhovýchodne sa rozprestierajú Kremnické vrchy a Vtáčnik. Z juhu do územia zasahujú Malé Karpaty, Myjavská pahorkatina, časť Podunajskej nížiny. Riečnu sieť kraja tvoria rieky Váh, Nitra a Myjava.

2.1.2 Sídlná štruktúra

TSK tvorí 9 okresov: Trenčín, Bánovce nad Bebravou, Ilava, Myjava, Nové Mesto nad Váhom, Partizánske, Považská Bystrica, Prievidza, Púchov. Z 276 obcí kraja má štatút mesta 18. Najväčší počet obcí má okres Prievidza (52, z toho 4 mestá), najmenej okres Myjava (17, z toho 2 mestá). Najviac obcí spadá do veľkostnej kategórie 501 – 100 obyvateľov. Hustota obyvateľstva je 133,2 obyvateľov na km². Osídlenie TSK je nerovnomerné, nízka hustota osídlenia je charakteristická pre okresy Bánovce nad Bebravou a Myjava (do 86 obyv/km²). Najvyššie hodnoty sú v okresoch Ilava (169,8 obyv/km²) a Trenčín (168,5 obyv/km²).

Tab. 1
[Sídlná štruktúra TSK k 31.12.2008]

okres, kraj	rozloha v km ²	hustota obyvateľstva na km ²	počet obcí	
			spolu	z toho mestá
Bánovce nad Bebravou	462	83	42	1
Ilava	359	171	21	3
Myjava	327	87	17	2
Nové Mesto nad Váhom	580	109	34	2
Partizánske	301	158	23	1
Považská Bystrica	463	141	28	1
Prievidza	960	145	52	4
Púchov	375	121	21	1
Trenčín	675	168	37	3
TSK	4502	133	276	18

Zdroj: ŠÚ SR Krajská správa v Trenčín

Tab. 2
[Veľkostné kategórie obcí TSK k 31.12.2007]

počet obcí a obyvateľov z hľadiska veľkostnej kategórie		
	počet obcí	počet obyvateľov
do 500 obyvateľov	84	23 922
od 501 do 1000 obyvateľov	86	60 979
od 1001 do 2000 obyvateľov	62	88 152
od 2001 do 3000 obyvateľov	17	42 187
od 3001 do 4000 obyvateľov	7	25 217
od 4001 do 5000 obyvateľov	4	17 966
nad 5001 obyvateľov	16	342 726
spolu za všetky veľkostné kategórie	276	601 149

Zdroj: Štatistický úrad Slovenskej republiky

2.1.3 Demografické ukazovatele

Stav obyvateľstva v kraji k 31. 12. 2008 dosiahol 599 859 osôb. Osídlenie nie je rovnomerné. Husto zaľudnené sú rovinatejšie územia na severozápade i juhovýchode redšie osídlené sú pohoria nachádzajúce sa prevažne po obvode kraja. Priemerná veľkosť jednej obce je 2 173 obyvateľov (celoslovenským priemerom je 1 872 osôb).

Najviac obyvateľov žije v Trenčíne (56 826). Ďalšími väčšími mestami sú Prievidza (50 664), Považská Bystrica (41 809). Demografický vývoj je ovplyvňovaný ekonomickými a sociálnymi podmienkami spoločnosti, charakteristický je proces spomaľovania reprodukcie obyvateľstva. Medziročne stúpol počet živonarodených o 206 osôb. Za posledné štyri roky poklesol počet obyvateľov kraja o 527 osôb. V TSK prebieha proces starnutia obyvateľstva. Od roku 1996 mierne klesá podiel detskej zložky obyvateľstva a zvyšuje sa podiel poproduktívnej zložky.

Tab. 3
[Štruktúra obyvateľov podľa vekových skupín v okresoch TSK k 31. 12. 2007]

okres, kraj	trvale bývajúce obyvateľstvo vo veku				podiel z trvale bývajúceho obyvateľstva v závislosti od veku v %		
	spolu	0 - 14	15 - 64	65 +	predprod.	produkt.	poprod.
Bánovce nad Bebravou	38046	5680	27705	4661	14,9	72,8	12,3
Ilava	61048	8419	45420	7209	13,8	74,4	11,8
Myjava	28137	3564	20439	4134	12,7	72,6	14,7
Nové Mesto nad Váhom	62707	8561	44962	9184	13,7	71,7	14,6
Partizánske	47355	6363	34601	6391	13,4	73,1	13,5
Považská Bystrica	64232	9737	47051	7444	15,2	73,3	11,6
Prievidza	139442	19032	103192	17218	13,6	73,6	12,3
Púchov	45523	7115	32904	5504	15,6	72,3	12,1
Trenčín	113341	14822	82037	15584	13,1	72,4	13,7
TSK	599831	84191	438311	77329	14,0	73,0	13,0

Zdroj: ŠÚ SR Krajská správa v Trenčíne

2.1.4 Dopravná infraštruktúra

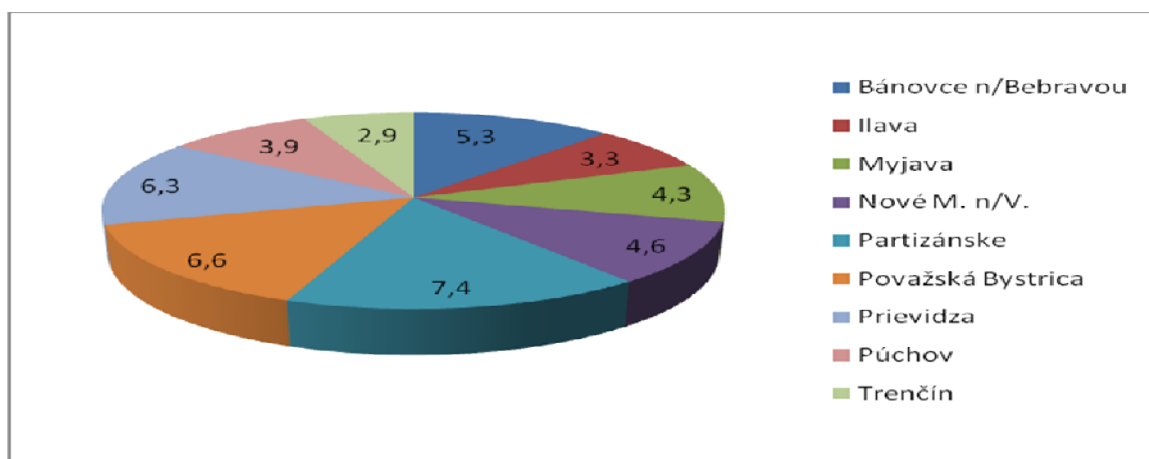
Trenčiansky samosprávny kraj disponuje relatívne dobre rozvinutým systémom cestnej a železničnej dopravy. Krajom prechádza medzinárodne významná železničná trať, ktorá spája Maďarsko - Rakúsko - Slovensko - Poľsko. Región je napojený na železničnú sieť Českej republiky prostredníctvom regionálnej trate z Trenčína do Brna. Krajom prechádza dôležitý cestný koridor, z väčšej časti tvorený diaľnicou medzi Bratislavou a Trenčínom.

2.1.5 Ekonomika a hospodárstvo

Z hľadiska ekonomickej štruktúry možno TSK charakterizovať ako priemyselný región. Dlhoročnú tradíciu má chemický, textilný, strojársky priemysel, v posledných rokoch sa rozvíja priemysel elektrotechnický. Dôležitým je lesníctvo, poľnohospodárstvo je najrozvinutejšie v okrese Prievidza. TSK disponuje pomerne bohatými prírodnými zdrojmi. Význam majú ložiská hnedého uhlia (Handlová), ložiská rôznych stavebných materiálov (štrk, pieskovec, vápenec, tehliarsky íl). Veľký význam zohrávajú zdroje minerálnych vôd. V r. 2008 žilo v TSK 299,3 tis. ekonomicky aktívnych obyvateľov, čo predstavuje 49,9% z celkového počtu obyvateľstva kraja. Zastúpenie priemyslu, stavebníctva a služieb v štruktúre pracujúcich bolo v sledovanom období relatívne vyrovnané. Terciérny sektor - služby bol v sledovanom období najviac rozvinutý v okrese Trenčín (66,5%), stavebníctvo a priemysel boli silne zastúpené v okrese Ilava (56%). V r. 2008 dosiahla miera evidovanej nezamestnanosti úroveň 5%. Pokles evidovanej miery nezamestnanosti pretrvával do r. 2007 (4,5%). Od r. 2008 miera evidovanej nezamestnanosti z dôvodu hospodárskej a finančnej krízy stúpa. Najvyššiu nezamestnanosť zaznamenáva okres Partizánske (7,4%), najnižšie hodnoty okresy Trenčín a Ilava (3,3%).

Graf 1

[Miera evidovanej nezamestnanosti v okresoch TSK k 31.12.2008 (v %)]

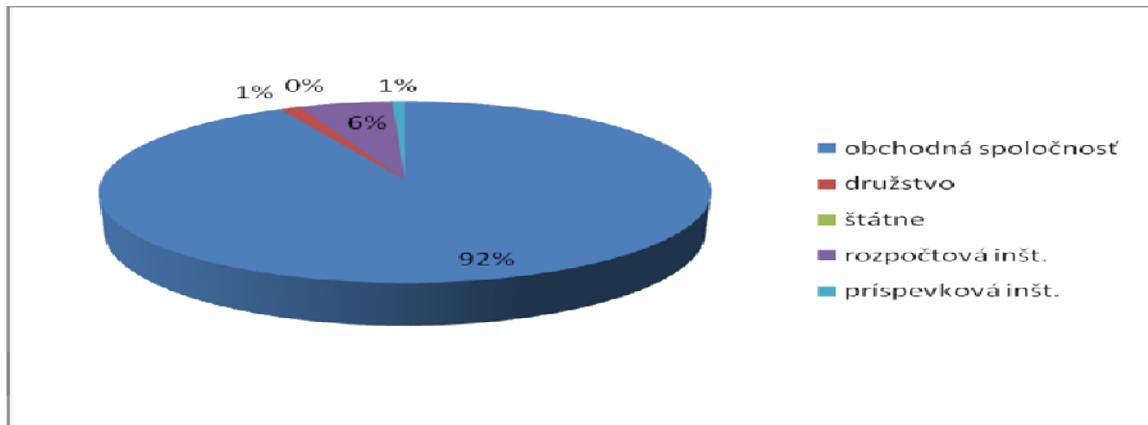
Zdroj: Vlastné spracovanie na základe údajov ŠÚ SR Krajská správa Trenčín

K 31.12.2008 bolo v rámci TSK v registri organizácií registrovaných takmer 11 tis. PO. Z uvedeného počtu tvorili podniky 92%, neziskové organizácie 7%. Prevažná časť

podnikov pôsobiacich v TSK je v súkromnom vlastníctve, čo do počtu zamestnancov prevládajú malé podniky. V nadväznosti k ekonomickým činnostiam majú prevahu podniky pôsobiace v priemysle.

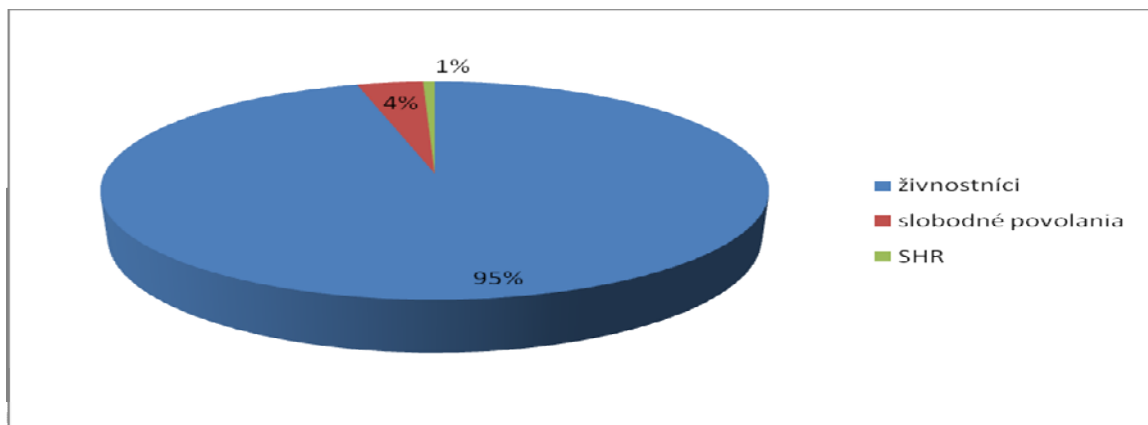
Graf 2
[PO podľa vybraných právnych foriem v TSK k 31.12.2008]

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe údajov ŠÚ SR Krajská správa Trenčín

K 31.12.2008 pôsobilo v TSK 46,5 tis. FO, najväčšie zastúpenie mali živnostníci (95,6%), najviac živnostníkov pôsobilo v oblasti priemyslu, obchodu a služieb.

Graf 3
[FO – podnikatelia podľa vybraných právnych foriem v TSK k 31.12.2008]

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe údajov ŠÚ SR Krajská správa Trenčín

---

2.1.6 Inštitucionálne zabezpečenie regionálneho rozvoja; rozvojové dokumenty Trenčianskeho samosprávneho kraja

Odbor regionálneho rozvoja Trenčianskeho samosprávneho kraja bol zriadený v r. 2002. V r. 2006 v súlade s uznesením samosprávneho kraja č. 5/2006 boli z Odboru regionálneho rozvoja vytvorené nasl. odbory:

- Odbor regionálneho rozvoja a cestovného ruchu,
- Odbor investícií a životného prostredia,
- Odbor medzinárodnej spolupráce.

V rámci Odboru regionálneho rozvoja a cestovného ruchu TSK pôsobia oddelenia:

- oddelenie stratégie a programov regionálneho rozvoja,
- oddelenie programu cezhraničnej spolupráce,
- oddelenie implementácie projektov.

Odbor regionálneho rozvoja a cestovného ruchu TSK plní nasledovné úlohy a funkcie:

- koordinuje úlohy, ktoré súvisia so zabezpečením Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja Trenčianskeho samosprávneho kraja,
- koordinuje plnenie sektorových a odvetvových stratégií a koncepcií rozvoja samosprávneho kraja,
- spolupracuje s ministerstvami, ďalšími ústrednými orgánmi štátnej správy, samosprávnymi krajmi a ostatnými sociálno-ekonomickými partnermi,
- pripravuje stratégiu regionálneho rozvoja v nadväznosti k národnými stratégiami a programom,
- vykonáva činnosť sprostredkovateľského orgánu pod riadiacim orgánom a činnosť informačného centra prvého kontaktu pre operačné programy a programy Spoločenstva,
- podieľa sa na príprave materiálov pre rokovanie Zastupiteľstva TSK a Komisie regionálneho rozvoja,
- zabezpečuje spoluprácu so samosprávou obcí a miest a ich združeniami,
- zabezpečuje spoluprácu s ostatnými samosprávnymi krajmi,

-
- spolupodieľa sa pri formovaní podmienok udržateľného rozvoja samosprávneho kraja,
  - zastupuje samosprávny kraj v rôznych pracovných skupinách rezortov, hodnotiacich komisií, monitorovacích výborov a riadiacich orgánov operačných programov a programov Spoločenstva.

Trenčiansky samosprávny kraj realizuje aktivity súvisiace s rozvojom regiónu v zmysle zákona o podpore regionálneho rozvoja, ako aj s nižšie uvedenými rozvojovými dokumentmi kraja:

1. Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Trenčianskeho samosprávneho kraja:

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja TSK bol schválený 25.06.2003. Ide o dokument v rámci ktorého sú zadefinované najdôležitejšie priority rozvoja samosprávneho kraja. Stanovené priority sú premietané do programových dokumentov vypracovaných na regionálnej a národnej úrovni, sú špecificky určené pre čerpanie finančných prostriedkov zo ŠF a KF EU.

PHSR je dokumentom otvoreným, znamená to, že orgány samosprávneho kraja môžu tento materiál dopĺňať o aktivity nové, príp. majú možnosť vyčleniť z programu tie opatrenia, realizovanie ktorých nie je v možnostiach kraja alebo obcí. V nadväznosti k uvedenému bol vypracovaný systémový doplnok k PHSR TSK, ktorý definuje strategicky najdôležitejšie projekty, zároveň stanovuje konkrétnu inštitucionálnu a personálnu zodpovednosť, termíny kontroly, jej formy, monitoring a kritériá hodnotenia.

Súčasťou programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja TSK je aj plánovanie rozvoja obcí samosprávneho kraja. V súlade s príslušnými ust. zákona č. 539/2008 Z.z. o podpore regionálneho rozvoja obce vypracovávajú vlastný PHSR.

Pre dodanie podkladov k spracovaniu PHSR TSK bolo oslovených všetkých 276 obcí kraja, podklady potrebné k spracovaniu dodala absolútna väčšina. Reálny stav však možno zhodnotiť tak, že väčšie obce a mestá majú vypracované plány investičných akcií a to predovšetkým pre oblasť technickej infraštruktúry, ale taktiež aj pre oblasti

---

hospodárskeho, sociálneho a spoločenského života. Alebo, ide o menšie obce, majú vypracovaný PHSR v rámci mikroregiónu, ktorého sú súčasťou.

S odvolaním sa na závery PHSR Trenčianskeho samosprávneho kraja ju nutné poukázať na skutočnosť, že niektoré obce sa vyjadrili len fiktívnymi rozvojovými zámermi, t.j. bez zadefinovania potrebných finančných nákladov a termínov realizácie. Prípadne oznámili, že nemajú žiadne plánované rozvojové aktivity. Zväčša sa jedná o obce, ktoré nedisponujú dostatočnými finančnými zdrojmi.

2. Konceptia regionálneho rozvoja a cestovného ruchu TSK pre programovacie obdobie 2007 – 2013

Konceptia bola schválená v októbri 2006. Strategický cieľ koncepcie je orientovaný na zabezpečenie trvalo udržateľného rozvoja samosprávneho kraja, sleduje rast HDP na úroveň 55% priemeru EU 25 do r. 2013.

Strategický cieľ regionálneho rozvoja TSK sa odvíja od strategických cieľov národných dokumentov regionálneho rozvoja orientovaných na:

- mobilizáciu potenciálu regiónu pre zabezpečenie hospodárskeho rozvoja
- rozvoj znalostnej ekonomiky a zvyšovanie jej významu v spoločnosti
- rast podielu informatizácie vo všetkých oblastiach spoločnosti regiónu
- budovanie a modernizáciu lokálnej a nadregionálnej infraštruktúry
- eliminovanie regionálnych disparít, pomoc ekonomicky slabším oblastiam regiónu

Dosiahnutie stanoveného strategického cieľa je z pohľadu samosprávneho kraja podmienené realizáciou nižšie uvedených aktivít:

- využívanie štrukturálnych fondov EU na budovanie, rekonštrukciu a modernizáciu lokálnej infraštruktúry
- využívanie štrukturálnych fondov EU a programov PPP na budovanie nadregionálnej dopravnej infraštruktúry, predovšetkým dokončenie diaľnice a vybudovanie rýchlostnej komunikácie R2 a R6

-
- využívanie štrukturálnych fondov EU na budovanie, rekonštrukciu a modernizáciu regionálnej dopravnej infraštruktúry (cesty II. a III. tr.) a miestne komunikácie obcí a miest
  - využívanie štrukturálnych fondov EU na budovanie infraštruktúry životného prostredia
  - podpora reštrukturalizácie a revitalizácie tradičných priemyselných podnikov so zabezpečením ich konkurencieschopnosti
  - zabezpečenie komplexnej systémovej podpory rozvoja cestovného ruchu, kúpeľníctva, vidieka predovšetkým prostredníctvom zvyšovania kvality služieb v cestovnom ruchu a cielenou propagáciou regiónu doma a v zahraničí
  - podpora všetkých foriem rozvoja ľudských zdrojov, zdravotníctva, kultúry a sociálnej pomoci
  - rozvoj cezhraničnej a medzinárodnej regionálnej spolupráce.

3. Rozvojový plán 2007 – 2013 NUTS II Západné Slovensko

Rozvojový dokument bol prijatý 20.12.2006. Materiál sa netýka výlučne len Trenčianskeho samosprávneho kraja, ale aj Nitrianskeho a Trnavského samosprávneho kraja. Globálnym cieľom predmetného rozvojového dokumentu je zlepšenie životných podmienok obyvateľov a návštevníkov regiónu, rozvoj infraštruktúry, efektívne využívanie vnútorného potenciálu regiónov, tzv. „výhod domácej základne“ s cieľom posilniť konkurencieschopnosť dotknutých samosprávnych krajov. Uvedený materiál zúčastneným aktérom zároveň poskytuje východiská pre čerpanie finančných prostriedkov z fondov EU.

4. Regionálna inovačná stratégia pre Trenčiansky samosprávny kraj

Trenčiansky samosprávny kraj v nadväznosti k Lisabonskej stratégii orientuje svoju pozornosť aj na problematiku vzdelávania, zamestnanosti, informatizácie spoločnosti, vede a výskumu, zavádzania inovácií. Uvedené je dôležitým predpokladom formovania prijateľného podnikateľského prostredia a rastu regionálnej ekonomiky. Hlavný cieľ je zameraný na vybudovanie komplexnej inovačnej kapacity regiónu v spolupráci so vzdelávacími, výskumnými inštitúciami, podnikateľskými subjektmi a subjektmi

---

tretieho sektora pôsobiacimi v rámci regiónu. Regionálna inovačná stratégia samosprávneho kraja bola prijatá 03.03.2008.

5. Konceptia rozvoja informačných systémov Trenčianskeho samosprávneho kraja Konceptia rozvoja informačných systémov TSK bola vypracovaná v nadväznosti k Metodickým pokynom MF SR. Hlavným cieľom schválenej koncepcie je vytvorenie komplexného informačného a komunikačného systému, ktorý by mal byť stimulom pre ďalší rozvoj samosprávneho kraja. Predmetný dokument bol schválený MF SR 25.08.2009.

2.2 Vyhodnotenie dotazníkového prieskumu

Ako uvádzame v kapitole 2.1.2 v pôsobnosti Trenčianskeho samosprávneho kraja je zriadených 276 obcí. Z uvedeného počtu obcí štatút mesta prináleží 18.

O spoluprácu pri vyplnení dotazníka sme požiadali všetkých 276 jednotiek územnej samosprávy. Tým samosprávam, pri ktorých to bolo možné, bol dotazník rozposlaný prostredníctvom elektronickej pošty. Ostatným samosprávam sme dotazník rozposlali riadnou poštou, spolu s dotazníkom sme zaslali i označenú a ofrankovanú odpovednú obálku. Vzhľadom k tomu, že návratnosť vyplnených dotazníkov bola spočiatku pomerne nízka, mnohé samosprávy sme kontaktovali aj telefonicky, v niektorých prípadoch sme využili osobné kontakty.

Z 276 oslovených jednotiek územnej samosprávy Trenčianskeho samosprávneho kraja vyplnený dotazník zaslalo 130 samospráv (47%). Na prosbu o poskytnutie spolupráce pri vyplnení dotazníka ani po opakovanom kontakte nereagovalo 146 samospráv (53%).

Otázka č. 1: Má Vaša obec vypracovaný program hospodárskeho a sociálneho rozvoja?

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja je programový dokument, ktorý definuje hlavné smery ďalšieho vývoja obce, konkretizuje ciele a prvoradé potreby najmä v súvislosti s rozvojom technickej, sociálnej infraštruktúry, starostlivosťou o životné prostredie, vzdelávanie, kultúru a pod.. V značnej miere sa jedná o aktivity realizované na základe zmluvnej spolupráce samospráv so súkromným a neziskovým sektorom.

Na uvedenú otázku odpovedalo 130 samospráv, odpovede sú uvedené v tabuľke 4. Jedna obec z uvedeného počtu uviedla, že nemá vypracovaný vlastný PHSR, má však vypracovaný program hospodárskeho a sociálneho rozvoja v rámci mikroregiónu, ktorého je členom. Predmetnú obec sme preto zaradili pri vyhodnocovaní dotazníka ako obec s vypracovaným PHSR.

Tab. 4
[Vypracovanie programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce]

odpoveď	počet odpovedí	%
ÁNO	130	100
NIE	0	0
neodpovedal	0	0
spolu	130	100

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe dotazníkového prieskumu

Otázka č. 2: Má Vaša obec vypracovanú územno-plánovaciu dokumentáciu?

Územno-plánovaciu dokumentáciu možno považovať za jeden zo základných nástrojov územného rozvoja obcí vzhľadom k tomu, že komplexne rieši a zosúladuje činnosti a záujmy ovplyvňujúce miestny rozvoj. Aktivity realizované v rámci územného rozvoja obce samospráva neuskutočňuje samostatne, ale väčšinou na základe zmluvne založenej spolupráce so svojimi partnermi. Na položenú otázku odpovedalo 130 respondentov, z uvedeného počtu má UPD vypracovanú 106 obcí, 18 obcí tento dokument vypracovaný nemá a 6 respondentov na danú otázku neodpovedalo. Odpovede sme uviedli v tabuľke 5.

Tab. 5
[Vypracovanie územno-plánovacej dokumentácie obce]

odpoveď	počet odpovedí	%
ÁNO	106	81,54
NIE	18	13,85
neodpovedal	6	4,62
spolu	130	100

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe dotazníkového prieskumu

---

Otázka č. 3: Využila Vaša obec doteraz nejaký podporný program alebo grant pre rozvoj alebo ho plánujete využiť?

Podporné programy a granty, poskytované zo štátneho rozpočtu s previazanosťou na fondy Európskej únie znamenajú pre obce, ktoré väčšinou zápasia s nedostatkom finančných prostriedkov príležitosť rozvíjať aktivity zamerané na miestny rozvoj, napr. skvalitnenie technickej alebo sociálnej infraštruktúry obce, zamestnanosť, zachovanie kultúrneho a historického dedičstva, vzdelávanie, kultúru, šport a pod.. Uvedené oblasti dávajú príležitosť zapájať sa do takto smerovaných aktivít aj súkromnému a neziskovému sektoru. Vzhľadom na podmienky stanovené EU pri čerpaní prostriedkov z fondov je zmluvne založená spolupráca jednou z podmienok poskytnutia nenávratného finančného príspevku. Na túto otázku odpovedalo všetkých 130 samospráv, odpovede sú uvedené v tabuľke 6.

Tab. 6
[Využívanie podporných programov a grantov pre rozvoj zo strany obcí]

odpoveď	počet odpovedí	%
áno, už sme využili	121	93,08
ešte sme nevyužili, ale máme to v pláne	9	6,92
nevyužili sme, ani neplánujeme	0	0
neodpovedal	0	0
spolu	130	100

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe dotazníkového prieskumu

Otázka č. 4: Aký typ pomoci by ste uvítali, pre rozvoj Vašej obce?

Na danú otázku odpovedalo 130 samospráv, odpovedí celkom sme získali 153 vzhľadom k tomu, že samosprávy mali možnosť viacnásobného výberu. Odpovede samospráv na danú otázku sú zoradené v tabuľke 7 podľa percentuálneho zastúpenia, ktoré dosiahli. S odvolaním sa na získané výsledky môžeme konštatovať, že z pohľadu samospráv by vítanou formou pomoci boli predovšetkým výhodné úvery z bánk súbežne s informáciami o podporných programoch pre samosprávy, nasleduje poradenstvo pre rozvoj (takmer všetky samosprávy k tejto forme pomoci uviedli požiadavku o bezplatnom poradenstve).

Tab. 7
[Definovanie typu pomoci pre miestny rozvoj]

p.č.	odpoveď	počet odpovedí	%
1.	výhodné úvery z bánk	45	29,41
	informácie o podporných programoch pre samosprávy	45	29,41
2.	poradenstvo pre rozvoj	30	19,61
3.	iná pomoc	15	9,80
4.	informácie od občanov, podnikateľských subjektov, neziskového sektora	10	6,54
5.	školenia	8	5,23
spolu		153	100

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe dotazníkového prieskumu

Otázka č. 5: V akej oblasti zmluvne spolupracuje Vaša obec so súkromným sektorom?

Prostredníctvom uvedenej otázky sme sa snažili identifikovať hlavné oblasti zmluvnej spolupráce obcí so súkromným sektorom. Vzhľadom k tomu, že každá z obcí zmluvne spolupracuje so súkromným sektorom vo viacerých oblastiach celkovo sme získali 157 odpovedí. Najčastejšou oblasťou zmluvnej spolupráce obcí so súkromným sektorom je oblasť služieb (49 odpovedí), ďalej obchod (45 odpovedí), nasleduje stavebníctvo (30 odpovedí), priemysel a výroba (21 odpovedí), ostatné (12 odpovedí).

Tab. 8
[Hlavné oblasti zmluvnej spolupráce obcí so súkromným sektorom]

odpoveď	počet odpovedí	%
služby	49	31,21
obchod	45	28,66
stavebníctvo	30	19,11
priemysel, výroba	21	13,38
ostatné	12	7,64
spolu	157	100

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe dotazníkového prieskumu

---

Otázka č. 6: Aké typové zmluvy najčastejšie dojednáva Vaša obec sú súkromným sektorom?

Uvedená otázka bola otázkou otvorenou, pravdepodobne preto na ňu neodpovedali všetky obce, ktoré zaslali vyplnený dotazník. Na otázku odpovedalo 115 obcí. Zo získaných odpovedí môžeme skonštatovať, že najčastejšími typovými zmluvami dojednávanými obcami so subjektmi súkromného sektora sú zmluvy o dielo (51,30%) a kúpne zmluvy (48,70%), čo korešponduje s hlavnými oblasťami zmluvnej spolupráce obcí so súkromným sektorom, ktoré sme definovali na základe odpovedí na otázku č. 5, t.j. najmä oblasť služieb, obchodu, stavebníctva, priemyslu a výroby.

Otázka č. 7: S akými problémami sa Vaša obec najčastejšie stretáva pri realizovaní zmluvných vzťahov so súkromným sektorom?

Za najväčší problém zmluvnej spolupráce so súkromným sektorom samosprávy považujú prekročenie zmluvne dojednaných nákladov (32,45%), nedodržanie zmluvne dojednaných termínov zo strany partnera (24,50%), nasleduje nedodržanie zmluvne deklarovaných kvalitatívnych parametrov (21,85%). Problémom sú taktiež technické nedostatky (13,91%) a nedosiahnutie platných noriem a štandardov (3,97%). Odpovede sme spracovali do tabuľky 9 podľa percentuálneho vyjadrenia, ktoré získali.

Tab. 9**[Problémy obcí pri realizovaní zmluvných vzťahov so súkromným sektorom]**

p.č.	odpoveď	počet odpovedí	%
1.	prekročenie zmluvne dojednaných nákladov	49	32,45
2.	nedodržanie zmluvne dojednaných termínov zo strany partnera	37	24,50
3.	nedodržanie zmluvne deklarovaných kvalitatívnych parametrov	33	21,85
4.	technické nedostatky	21	13,91
5.	nedosiahnutie platných noriem a štandardov	6	3,97
6.	iné	5	3,32
spolu		151	100

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe dotazníkového prieskumu

---

Otázka č. 8: Ako ste spokojní s úrovňou zmluvnej spolupráce so súkromným sektorom vo Vašej obci?

Odpoveďou na predmetnú otázku mali samosprávy vyjadriť mieru spokojnosti so zmluvnou spoluprácou, ktorú uskutočňujú so svojimi partnermi zo súkromného sektora. Na otázku odpovedalo 130 obcí. Skôr spokojných bolo 57 obcí, skôr nespokojných 43. Veľmi spokojných s uskutočňovanou zmluvnou spoluprácou bolo 25 obcí, veľmi nespokojné boli 3 obce. Mieru spokojnosti so zmluvnou spoluprácou so súkromným sektorom nevedeli posúdiť 2 obce. Odpovede na danú otázku sú uvedené v tabuľke 10.

Tab. 10

[Miera spokojnosti obcí so zmluvnou spoluprácou so súkromným sektorom]

odpoveď	počet odpovedí	%
veľmi spokojní	25	19,23
skôr spokojní	57	43,85
skôr nespokojní	43	33,08
veľmi nespokojní	3	2,31
neviem posúdiť	2	1,54
spolu	130	100

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe dotazníkového prieskumu

Otázka č. 9: V akej oblasti spolupracuje Vaša obec s neziskovým sektorom?

Pri štúdiu odbornej literatúry k téme diplomovej práce sme sa stretli s nasledovnou špecifikáciou oblastí, v ktorých najčastejšie realizuje aktivity neziskový sektor: poskytovanie zdravotnej starostlivosti, poskytovanie sociálnej pomoci a humanitárnej starostlivosti, rozvoj a ochrana duchovných a kultúrnych hodnôt, ochrana ľudských práv a základných slobôd, vzdelávanie, výchova a rozvoj telesnej kultúry, výskum, vývoj, vedecko-technické služby a informačné služby, tvorba a ochrana životného prostredia a ochrana zdravia obyvateľstva, služby na podporu regionálneho rozvoja a zamestnanosti. Odpovede na predmetnú otázku sú uvedené v tabuľke 11 v poradí, aké percentuálne zastúpenie jednotlivé oblasti spolupráci získali.

Tab. 11**[Oblasti spolupráce obcí s neziskovým sektorom]**

p. č.	odpoveď	počet odpovedí	%
1.	rozvoj a ochrana duchovných a kultúrnych hodnôt	33	21,85
	vzdelávanie, výchova a rozvoj telesnej kultúry	33	21,85
2.	poskytovanie sociálnej pomoci a humanitárnej starostlivosti	27	17,88
3.	tvorba a ochrana ŽP a ochrana zdravia	22	14,57
4.	služby na podporu regionálneho rozvoja a zamestnanosti	19	12,58
5.	poskytovanie zdravotnej starostlivosti	10	6,62
6.	ochrana ľudských práv a základných slobôd	7	4,64
7.	výskum, vývoj, vedecko-technické a informačné služby	0	0
spolu		151	100

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe dotazníkového prieskumu

Otázka č. 10: Aké typové zmluvy najčastejšie dojednáva Vaša obec s neziskovým sektorom?

Obce mali možnosť odpovedať na základe vlastných skúseností s realizovaním spolupráce s partnermi z neziskového sektora, nakoľko daná otázka je otázkou otvorenou. Domnievame sa, že vzhľadom k tomu, že odpoveď si vyžadovala možno viac času zo strany odpovedajúceho, na túto otázku neodpovedali všetky obce, ktoré zaslali vyplnený dotazník. Na základe získaných odpovedí môžeme skonštatovať, že najčastejšími zmluvami, ktoré sú dojednávané medzi jednotkami územnej samosprávy a ich partnermi z neziskového sektora sú zmluvy o spolupráci. Ako uvádzame v kapitole 1.2.5 zmluvy o spolupráci majú charakter zmlúv nepomenovaných a je teda na zvážení zmluvných strán či takúto zmluvu dojednávajú v zmysle Občianskeho zákonníka alebo Obchodného zákonníka. Odborná literatúra uvádza, že jednotky územnej samosprávy v praxi uprednostňujú Obchodný zákonník.

Otázka č. 11: S akými problémami sa Vaša samospráva najčastejšie stretáva pri realizovaní zmluvných vzťahov s neziskovým sektorom?

Podobne ako pri otázke č. 10 aj tu mali samosprávy možnosť vyjadriť sa na základe vlastných skúseností, keďže sa jedná o otvorenú otázku. Nie každá samospráva odpovedala na danú otázku. Najčastejšie uvádzaným problémom, ktorý sa týka spolupráce obcí s ich partnermi z neziskového sektora boli problémy finančných možnosti resp. finančných obmedzení oboch sektorov.

Otázka č. 12: Ako ste spokojní s úrovňou zmluvnej spolupráce s neziskovým sektorom vo Vašej obci?

Odpoveďou na predmetnú otázku mali samosprávy vyjadriť mieru spokojnosti so spoluprácou so svojimi partnermi z neziskového sektora. Na otázku odpovedalo 130 obcí. Skôr spokojných so spoluprácou s neziskovým sektorom bolo 62 obcí, veľkú spokojnosť vyjadrilo 46 obcí, skôr nespokojných bolo 16 obcí. Mieru spokojnosti so spoluprácou nevedelo posúdiť ž6 obcí, ani jedna obec nevyjadrila veľkú nespokojnosť so spoluprácou. Odpovede na danú otázku sme spracovali v tabuľke 12.

Tab. 12

[Miera spokojnosti obcí so spoluprácou s neziskovým sektorom]

odpoveď	počet odpovedí	%
veľmi spokojní	46	35,38
skôr spokojní	62	47,69
skôr nespokojní	16	12,31
veľmi nespokojní	0	0
neviem posúdiť	6	4,62
spolu	130	100

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe dotazníkového prieskumu

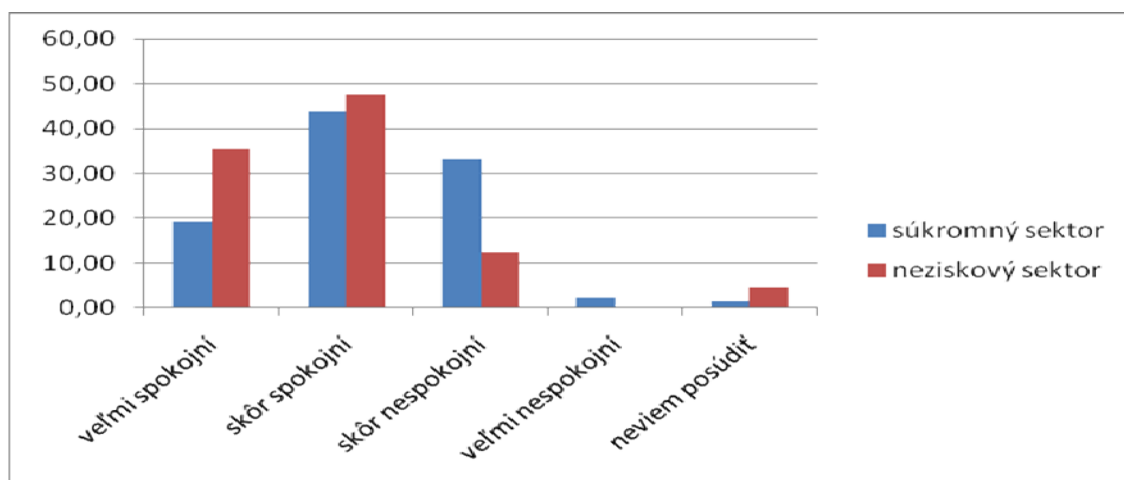
V nadväznosti k otázkam č. 8 a č. 12, týkajúcich sa zistenia miery spokojnosti obcí so spoluprácou s ich partnermi zo súkromného a neziskového sektora nás zaujímalo vzájomné porovnanie vyjadrenia miery spokojnosti obcí s touto spoluprácou. T.j. s ktorým sektorom je z pohľadu obcí spolupráca vnímaná lepšie.

Veľkú spokojnosť so spoluprácou so súkromným partnerom vyjadrilo 25 obcí, s neziskovým sektorom 46 obcí. Skôr spokojných so spoluprácou so súkromným partnerom bolo 57 obcí, s neziskovým sektorom 62. Skôr nespokojných so skromným sektorom bolo 43 odpovedajúcich, s neziskovým sektorom 16. Veľkú nespokojnosť so spoluprácou so súkromným partnerom vyjadrili 3 respondenti, s neziskovým sektorom ani jeden z odpovedajúcich. Mieru spokojnosti smerom k súkromnému partnerovi nevedeli posúdiť 2 obce a smerom k partnerovi z neziskového sektora 6 obcí.

Z grafu 4 vyplýva, že pri vzájomnom porovnávaní miery spokojnosti je zřejmé, že spolupráca s neziskovým sektorom je obcami vnímaná pozitívnejšie ako spolupráca so sektorom súkromným.

Graf 4

[Porovnanie miery spokojnosti spolupráce obcí so súkromným a neziskovým sektorom]

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe údajov z tabuľky 10 a 12

Otázka č. 13: Ktoré z uvedených rizík považujete za možné ohrozenie partnerstiev s uvedenými sektormi?

Nie všetky obce uviedli odpoveď na danú otázku. Napriek tomu sme získali 119 odpovedí vzhľadom k tomu, že jednotlivé obce sa vyjadrili k viacerým možnostiam.

Za najväčšie riziko vzájomnej spolupráce a partnerstva považujú obce značné riziko financovania (41,18%).

Za značné ohrozenie partnerskej spolupráce s oboma sektormi považujú obce politické riziká (17,65%), a to najmä nestabilitu politického prostredia, čo môže mať súvis s možným preskupením politických síl po najbližších voľbách, s následnými zmenami politických rozhodnutí na úrovni ústrednej verejnej správy, čo sa následne vždy prejaví na miestnej a regionálnej úrovni. Zástupcovia niektorých obcí v poznámke uviedli, že za možné ohrozenie partnerskej spolupráce považujú napr. aj stranícku príslušnosť starostov a primátorov pri získavaní finančných prostriedkov z podporných programov a grantov, čo taktiež možno považovať za politické riziká.

Odpovede na danú otázku sme spracovali v tabuľke 13 a sú zoradené podľa percentuálneho zastúpenia, ktoré dosiahli.

Tab. 13**[Možné ohrozenia partnerstiev obcí so súkromným a neziskovým sektorom]**

p.č.	odpoveď	počet odpovedí	%
1.	značné riziko financovania	49	41,18
2.	politické riziká	21	17,65
3.	iné	18	15,13
4.	riziko diskontinuity súkromného partnera	17	14,29
5.	demokratické riziká	14	11,76
spolu		119	100

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe dotazníkového prieskumu

Otázka č. 14: Koncipuje si Vaša samospráva zmluvné vzťahy s uvedenými sektormi samostatne?

Vzhľadom k tomu, že poskytovanie právnych služieb odbornými externými spoločnosťami sa vyznačuje pomerne vysokou finančnou náročnosťou a samosprávy väčšinou zápasia s nedostatkom finančných prostriedkov, zaujímalo nás, či si samosprávy koncipujú zmluvnú agendu s oboma sektormi samostatne. Na túto otázku odpovedalo 125 obcí. Odpovede sú uvedené v tabuľke 14. Zo získaných hodnôt je zrejmé, že zmluvnú agendu si obce v značnej miere riešia samostatne. Niektoré z obcí v poznámke uviedli, že ku zmluvným vzťahom pristupujú v závislosti od toho, o aký zmluvný vzťah sa jedná, príp. ako hodnotia mieru závažnosti a zložitosti zmluvného vzťahu.

Tab. 14**[Koncipovanie zmluvných vzťahov samosprávami samostatne]**

odpoveď	počet odpovedí	%
ÁNO	87	69,60
NIE	38	30,40
spolu	125	100

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe dotazníkového prieskumu

Otázka č. 15: Ak áno, na akom úseku samosprávy sú pripravované návrhy zmlúv?

Na otázku odpovedalo 125 obcí. Odpovede sú uvedené v tabuľke 15 a sú zoradené podľa percentuálnej hodnoty, ktorú dosiahli. Najviac obcí (67) uviedlo, že návrhy

---

zmlúv sú pripravované na úrovni starostu, príp. prednostu, 42 obcí pripravuje návrhy zmlúv so svojimi partnermi na právnom oddelení.

V kapitole 2.1.2, tabuľka 2 uvádzame, že najväčší počet obcí Trenčianskeho samosprávneho kraja (86 z 276) spadá do veľkostnej kategórie 501 – 1000 obyvateľov. Jedná sa teda o obce relatívne malé, od čoho sa odvíja i štruktúra miestnej samosprávy, t.j. malé a stredne veľké obce zvyčajne nemajú zriadené právne oddelenie a preto sa značná časť agendy, teda aj zmluvnej, rieši na úrovni starostu, príp. prednostu obecného úradu.

Tab. 15

[Koncipovanie zmluvných vzťahov na úseku samosprávy]

p.č.	odpoveď	počet odpovedí	%
1.	starosta/prednosta	67	53,60
2.	právne oddelenie	42	33,60
3.	ekonomické oddelenie	10	8,00
4.	iné	6	4,80
spolu		125	100

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe dotazníkového prieskumu

Otázka č. 16: Zadáva Vaša obec vypracovanie zmluvnej agendy aj externe?

Na otázku odpovedalo 125 obcí. Odpovede sú uvedené v tabuľke 16. Pri osobných stretnutiach niekoľko zástupcov obcí uviedlo, že spracovanie zmluvnej agendy zadávajú externe v špecifických prípadoch, príp. ak s konkrétnym typom zmluvného vzťahu nemajú predchádzajúce skúsenosti. Ide napr. o zmluvy týkajúce sa predaja – prevodu majetku vo vlastníctve obce, zakladateľské zmluvy, zložitejšie zmluvy o dielo. Samosprávy taktiež oslovujú k spolupráci externého právnik a aj v prípade, ak si to zložitosť a závažnosť zmluvného vzťahu vyžaduje.

Vzhľadom k tomu, že poskytovanie právnych služieb externou formou, je podľa ich vyjadrenia finančne náročné, obce často postupujú tým spôsobom, že zmluvnú agendu, s ktorou nemajú predchádzajúce skúsenosti zadávajú externe a vo všetkých ďalších podobných prípadoch si zmluvnú agendu koncipujú samostatne. Uvedené sa týka najmä menších obcí.

Tab. 16**[Vypracovanie zmluvnej agendy obce externou formou]**

odpoveď	počet odpovedí	%
ÁNO	107	85,60
NIE	18	14,40
spolu	125	100

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe dotazníkového prieskumu

Otázka č. 17: Aký typ pomoci by Vaša obec uvítala v súvislosti s prípravou, posudzovaním a samotnou realizáciou zmluvných vzťahov?

Uvedená otázka je otázkou otvorenou. Obce mali možnosť vyjadriť vlastné názory na to, aký typ pomoci by uvítali, resp. aký typ pomoci očakávajú smerom k príprave, posudzovaniu a realizovaniu zmluvných vzťahov. Nie všetky obce odpovedali. Najčastejšie sa opakujúce odpovede sme spracovali v tabuľke 17 a zoradili sme ich podľa ich dosiahnutej percentuálnej hodnoty. Z pohľadu obcí by účinnou formou pomoci malo byť predovšetkým bezplatné právne poradenstvo. Za dôležitú formu pomoci obce taktiež považujú bezplatné ekonomické poradenstvo, odbornú pomoc zameranú na problematiku samospráv, zjednodušenie administratívnej agendy. Len 3 obce z 94, ktoré odpovedali na danú otázku sa domnieva, že potrebné informácie týkajúce sa prípravy, posudzovania či samotnej realizácie zmluvných vzťahov sú dostupné v dostatočnej miere.

Tab. 17**[Formy pomoci súvisiace s prípravou, posudzovaním a realizáciou zmluvných vzťahov samospráv so súkromným a neziskovým sektorom]**

p.č.	odpoveď	počet odpovedí	%
1.	bezplatné právne poradenstvo	39	41,49
2.	odborná pomoc zameraná na problematiku samospráv	21	22,34
3.	zjednodušenie administratívnej agendy samospráv	16	17,02
4.	bezplatné ekonomické poradenstvo	15	15,96
5.	informácie sú dostupné v dostatočnej miere	3	3,19
	spolu	94	100

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe dotazníkového prieskumu

---

Záver

Miestna a regionálna úroveň sa čoraz častejšie stáva dôležitejšou platformou. Dôvody narastania významu miestnej a regionálnej úrovne súvisia najmä s problémami, ktoré väčšinou nie je možné správne definovať a následne uspokojivo riešiť na centrálnej úrovni. Prax ukazuje, že uvedené problémy je nevyhnutné riešiť priamo tam, kde vznikajú, kde ich je možné pomerne rýchlo pomenovať, prijať účinné opatrenia s cieľom problémy vyriešiť alebo, ak nie je možné ich vyriešenie, tieto aspoň eliminovať.

Miestny a regionálny rozvoj, konkurencieschopnosť obcí a regiónov, hospodársky a sociálny rast je nutné vnímať ako proces zložitý, ale predovšetkým dlhodobý. I keď decentralizáciou verejnej správy obce získali viac právomocí, a relatívne aj viac zdrojov, nie je možné očakávať, že jednotky územnej samosprávy budú jedinými aktérmi miestneho rozvoja. A to aj napriek skutočnosti, že práve územná samospráva je tým subjektom, ktorý sa výraznou mierou podieľa na formovaní podmienok a možností priaznivého rozvoja.

Zabezpečiť priaznivý a dlhodobý rozvoj územia nie je možné bez aktívnej účasti a participácie všetkých subjektov, ktoré sa na danom území nachádzajú. Ak chcú obce napredovať, ak má byť rozvoj územia udržateľný, je potrebná mobilizácia zdrojov tak sektora verejného, ako aj subjektov sektora súkromného a neziskového, občanov samotných nevynímajúc. Právne normy, ktoré upravujú pôsobenie zmienených sektorov sú značné a rôznorodé. Práve rôznorodosť právnych noriem vytvára možnosti pre vznik rôznych právnych vzťahov na základe ktorých je realizovaná vzájomná spolupráca sektora verejného, reprezentovaného jednotkami územnej samosprávy, a subjektov súkromného a neziskového sektora pri podpore miestneho a regionálneho rozvoja.

Cieľom diplomovej práce bolo na základe výstupov dotazníkového prieskumu definovať hlavné oblasti zmluvnej spolupráce jednotiek územnej samosprávy Trenčianskeho samosprávneho kraja s ich partnermi pôsobiacimi v súkromnom a neziskovom sektore pri podpore miestneho a regionálneho rozvoja. Definovať najčastejšie typové zmluvy v zmysle ktorých je realizovaná zmluvná spolupráca uvedených partnerov, ako aj charakterizovať proces tvorby zmluvných vzťahov na úrovni jednotiek územnej samosprávy zmieneného samosprávneho kraja. Našou snahou bolo definovať tie činitele, ktoré z pohľadu územnej samosprávy predstavujú bariéry a obmedzenia zmluvne založenej spolupráce, partnerstva a miestneho rozvoja.

Zároveň sme sa snažili identifikovať tie skutočnosti, ktoré by pre jednotky územnej samosprávy znamenali prínos a pomoc pri príprave, posudzovaní a následnej realizácii zmluvne dojednanej spolupráce.

Na základe výsledkov dotazníkového prieskumu môžeme skonštatovať, že jednotky územnej samosprávy Trenčianskeho samosprávneho kraja, ktoré údaje vyplnením a zaslaním dotazníka poskytli, realizujú miestny rozvoj, okrem iných právnych noriem, v súlade s ustanoveniami zákona o podpore regionálneho rozvoja, keďže všetky obce majú vypracovaný program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce – strategický dokument, v zmysle ktorého sú realizované miestne rozvojové aktivity v značnej miere uskutočňované na základe zmluvnej spolupráce samospráv so súkromným a neziskovým sektorom. Taktiež môžeme skonštatovať, že väčšina obcí má vypracovanú územno-plánovaciú dokumentáciu obce - jeden z dôležitých nástrojov územného rozvoja obce. Aktivity realizované v rámci územného rozvoja samospráva neuskutočňuje samostatne, ale väčšinou na základe zmluvne založenej spolupráce so svojimi partnermi. Z celkového počtu 130 obcí 93% obcí uviedlo, že už využili podporný program alebo grant pre rozvoj. Uvedené vytvára príležitosť zapájať sa do takto smerovaných aktivít aj partnerov zo súkromného a neziskového sektora, aktivity sú väčšinou realizované na základe zmluvne založenej spolupráce.

Za vítanú formu pomoci pri podpore miestneho rozvoja obce považujú najmä výhodné úvery z bánk, informácie od partnerov zo súkromného a neziskového sektora, ale najmä od občanov samotných. Ďalšou vítanou formou pomoci pri podpore miestneho rozvoja by z pohľadu samospráv mohlo byť bezplatné poradenstvo pre rozvoj, keďže nie každá samospráva disponuje odborne zdatným a erudovaným personálnym obsadením – najmä projektovými manažérmi. Vzhľadom k aktuálnemu ekonomickému vývoju je zrejmé, že bankové inštitúcie v dohľadnej dobe nepristúpia k zásadným zmenám vo svojich úverových politikách, a zvyšovať rast úverovej zaťažnosti obcí by nemuselo byť tou správnou cestou. Domnievame sa, že komunikácia, informovanosť, jasne definované zámery zo strany samospráv obcí na strane jednej a ochota spolupodieľať sa na miestnom rozvoji zo strany občanov a ďalších subjektov na strane druhej by mohla byť značným prínosom v miestnom rozvoji. Inštitúciami, ktoré disponujú dostatočným informačným, technickým, materiálnym i personálnym vybavením v oblasti regionálneho rozvoja, podporných programov či grantov sú regionálne rozvojové

---

agentúry. Tieto inštitúcie by mohli byť garantom poradenstva, možno aj bezplatného, pre rozvoj smerom k jednotkám územnej samosprávy.

Hlavnými oblasťami zmluvne založenej spolupráce samospráv so súkromným sektorom sú najmä služby, obchod, stavebníctvo, priemysel a výroba. Ako vyplynulo z výsledkov dotazníkového prieskumu, najčastejšie dojednávanými typovými zmluvami pre tieto oblasti spolupráce sú zmluvy o dielo a kúpne zmluvy. Za najmarkantnejšie problémy zmluvnej spolupráce so súkromnými partnermi samosprávy považujú najmä prekročenie zmluvne dojednaných nákladov, nedodržanie zmluvne dojednaných termínov zo strany partnera, nedodržanie zmluvne deklarovaných kvalitatívnych parametrov, technické nedostatky, nedosiahnutie platných noriem a štandardov.

Vzájomná spolupráca samospráv so subjektmi neziskového sektora je zameraná na oblasti ako napr. rozvoj a ochrana duchovných a kultúrnych hodnôt, vzdelávanie, výchova a rozvoj telesnej kultúry, poskytovanie sociálnej pomoci a humanitárnej starostlivosti, tvorba a ochrana ŽP a ochrana zdravia, služby na podporu regionálneho rozvoja a zamestnanosti či poskytovanie zdravotnej starostlivosti. Najčastejšími typovými zmluvami samospráv a neziskového sektora sú zmluvy o spolupráci. Pri vzájomnom porovnaní miery spokojnosti samospráv so spoluprácou s ich partnermi z uvedených sektorov musíme skonštatovať, že spoluprácu s neziskovým sektorom hodnotia samosprávy pozitívnejšie, ako spoluprácu so sektorom súkromným. Riešením uvedeného v súvislosti so súkromným sektorom by mohol byť rovnocenný prístup k informáciám a zdrojom, ďalej viac vymáhateľných a jednoznačných pravidiel, riadne a včas plnené zmluvné záväzky zo strany súkromného partnera.

Za veľké riziko ohrozenia vzájomnej spolupráce s partnermi samosprávy považujú značné riziká financovania. Za značné ohrozenie spolupráce s oboma sektormi považujú obce politické riziká, predovšetkým nestabilitu politického prostredia, súvisiacu s možným preskupením politických síl takmer po každých parlamentných voľbách čo sa následne prejaví na miestnej a regionálnej úrovni. Prax ukazuje, a vyjadrenia niektorých zástupcov samospráv potvrdzujú, že za možné ohrozenie spolupráce samospráv s ich partnermi možno považovať aj stranícku príslušnosť starostov a primátorov pri získavaní finančných prostriedkov z podporných programov a grantov vzhľadom k tomu, že politici z regiónu budú pravdepodobne prioritne podporovať región, či obec, z ktorej pochádzajú.

Z výsledkov dotazníkového prieskumu vyplýva, že väčšina samospráv si koncipuje zmluvnú agendu so súkromným a neziskovým sektorom samostatne, najčastejšie na úrovni starostu alebo primátora alebo na právnom oddelení. Mnohé zo samospráv zadávajú spracovanie zmluvnej agendy externou formou a to v špecifických, či právne zložitých prípadoch. Vzhľadom k skutočnosti, že externé poskytovanie právnych služieb, je väčšinou finančne náročné a rozpočty obcí sú napnuté, obce často konajú tým spôsobom, že zmluvnú agendu, s ktorou nemajú predchádzajúce skúsenosti riešia externou formou a vo všetkých ďalších podobných prípadoch si zmluvnú agendu riešia samostatne. Uvedené môže mať za následok, že zmluva nebude vypracovaná odborne, môže opomenúť skutočnosti podstatné pre realizovanie zmluvného vzťahu, vymožitelnosť práva v prospech obce je minimálna. Pomocou pre samosprávy by mohlo byť bezplatné právne poradenstvo, odborná pomoc zameraná na problematiku samospráv, bezplatné ekonomické poradenstvo.

Ako už bolo uvedené miestny a regionálny rozvoj nie je možný bez vzájomnej spolupráce, partnerstva a participácie všetkých subjektov, ktoré sa na danom území nachádzajú. Dôležitými aktérmi miestneho rozvoja sú najmä jednotky územnej samosprávy, subjekty súkromného a neziskového sektora. Každý z nich disponuje osobitým potenciálom, spojenie ktorého môže byť osožné pre všetkých zúčastnených. Vzájomná spolupráca sektora verejného, reprezentovaného jednotkami územnej samosprávy, sektora súkromného a neziskového by mala byť budovaná na vzájomnej dôvere, komunikácii, spoločne zdieľaných záujmoch a cieľoch.

Zoznam použitej literatúry

BALÁŽOVÁ, Eva - PAPCUNOVÁ, Viera. 2008. *Manažment samospráv I.* Nitra: MUNICIPALIA, a.s. 2008,. 134 s. ISBN 978-80-552-0045-3

BEAUPUY, Jean Marie. 2008. *O správe vecí verejných a partnerstve na celoštátnom, regionálnom a projektovom základe v oblasti regionálnej politiky.* [online] [cit. 2010-02-11] Dostupné na:

<http://www.europarl.europa.eu/meetdocs/2004_2009/documents/dt/727/727694/727694sk.pdf>

BELAJOVÁ, Anna - FÁZIKOVÁ, Mária. 2005. *Regionálna ekonomika.* Slovenská poľnohospodárska univerzita v Nitre, 2005. 254 s. ISBN 80-8069-513-X

Európska komisia *Úradný vestník Európskej únie, 2007/C 51/05.* 2007. [online] [cit.2009-09-26] Dostupné na:

<<http://eurlex.europa.eu/JOHtml.do?uri=OJ%3AC%3A2007%3A051%3ASOM%3ASK%3AHTML>>

Európska komisia *Úradný vestník Európskej únie, 2010/ C 15 E.* 2010. [online] [cit.2009-09-26] Dostupné na:

<<http://eurlex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2010:015E:0010:0016:SK:PDF>>

ILKOVÁ, Zuzana – BANDLEROVÁ, Anna. 2006. *Obchodné právo.* Nitra: Slovenská poľnohospodárska univerzita v Nitre. 2006. 201 s. ISBN 80-8069-771-X

KAČÍRKOVÁ, Mária. 2007. *Partnerstvá a spolupráca medzi sektormi: výskumná práca.* Bratislava: EÚ SAV, 2007. 40 s. ISSN 1337–5598 [online] [cit.2009-09-26] Dostupné na: <<http://www.ekonom.sav.sk/?lng=sk&charset=&doc=journal&pub=108>>

KLAMÁR, Radoslav. 2009. *Regionálny rozvoj a jeho plánovanie.* [online] [cit.2009-08-25] Dostupné na:

<http://naturescience.fhvp.unipo.sk/geografia/trendy/regionalny_rozvoj.htm>

Koncepcia regionálneho rozvoja a cestovného ruchu TSK pre programovacie obdobie 2007 – 2013. 2006. [online] [cit.2009-12-10] Dostupné na:

<<http://www.tsk.sk/buxus/docs//regional/KoncepciaRRCR2007-2013.pdf>>

Koncepcia rozvoja informačných systémov Trenčianskeho samosprávneho kraja. 2009.

[online] [cit.2009-12-10] Dostupné na: <<http://www.tsk.sk/sk/trenciansky-samospravny-kraj/regional/kris>>

Medzisektorová spolupráca – legislatívna analýza. 2004. Slovenské neziskové centrum Bratislava. 2004. [online] [cit.2009-06-26] Dostupné na:

<http://www.partnerstva.sk/buxus/docs/MSS_Legislativna_analyza.pdf>

NEMEC, Juraj. 2007. *Na zahmlenej ceste aj koruny blúdia. Objednávať práce a služby treba s jasným cieľom a jednoznačnými pravidlami.* [online] In Verejná správa. 2007, č. 4, s. 22. [cit.2010-02-01]. Dostupné na: <<http://www.civil.gov.sk/archiv/p17-2007-4/p17-c4-2007-22.shtm>>

Občianska spoločnosť – východiskový stav a podstatné trendy. 2006. [online] [cit.2010-02-26] Dostupné na: <<http://www.government.gov.sk/data/files/1212.doc>>

OVEČKOVÁ, Oľga a kol.. 2005. *Obchodný zákonník. Komentár 2.* Bratislava: IURA EDITION. 2005. 645 s. ISBN 80-8078-027-7

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja TSK. 2003. [online] [cit.2009-12-10] Dostupné na: <http://www.tsk.sk/buxus/docs//content/PHSR_TSK.pdf>

PRUSÁK, Jozef – ŠKULTÉTY, Peter – ČAPKOVÁ, Soňa. 1997. *Optimalizácia uplatnenia verejnej moci v miestnych podmienkach.* Inštitút rozvoja obcí, miest a regiónov EF UMB Banská Bystrica a Asociácia prednostov úradov miestnej samosprávy SR, 1997. 65 s. ISBN: 80-8055-051-4

Regionálna inovačná stratégia pre Trenčiansky samosprávny kraj. 2008. [online] [cit.2009-12-10] Dostupné na: <http://www.tsk.sk/buxus/docs//regional/ris/RIS_INSTIT_TSK.pdf>

Regionálna politika Európskej únie. 2000. [online] Európska komisia Directorate-General for Regional Policy a Directorate-General for Press and Communication. 2000. ISBN 80-89102-01-8 [cit.2009-06-26] Dostupné na: <<http://www.upjs.sk/public/media/0300/regionalna-polotika-eu.pdf>>

Rozvojový plán 2007 – 2013 NUTS II Západné Slovensko. 2006. [online] [cit.2009-12-10] Dostupné na: <http://www.tsk.sk/buxus/docs//regional/RP_NUTS_II-ZS_2007-2013.pdf>

SALAMON Lester M.. 2000. *Výzvy, ktorým čelí tretí sektor.* NONPROFIT (november - december 2000). preložil a skrátil ONDRUŠEK Dušan. [online] [cit.2010-03-09] Dostupné na <http://www.partnerstva.sk/buxus/generate_page.php?page_id=336>

ŠVANTNEROVÁ, Ľubica. 1997. *Predpoklady rozvoja municipálnej ekonomiky.* Banská Bystrica: EF UMB, 1997. s. 4 - 5 . ISBN 80-8055-078-6

ŽÁRSKA, Elena. 1996. *Vecné a systémové problémy komunálnej politiky.* Bratislava: EKONÓM pri EU, 1996. 126 s. ISBN 80-225-0773-3

zákon č. 539/2008 o podpore regionálneho rozvoja

zákon č. 302/2001 Z.z. o samosprávnych krajoch

zákon č. 369/1990 Z.z. o obecnom zriadení

zákon č. 523/2003 Z.z. o verejnom obstarávaní a o zmene zákona č. 575/2001 Z. z. o

zákon č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov

zákon č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní v znení neskorších predpisov

zákon č. 40/964 Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov

organizácii činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy v znení neskorších predpisov

---

zákon č. 50/1976 Zb. stavebný zákon v znení neskorších predpisov a doplnkov

zákon č. 575/2001 Z.z. o organizácii činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy

zákon č. zákon č. 222/1996 Z.z. o organizácii miestnej štátnej správy

zákon č. 416/2001 Z.z. o prechode niektorých pôsobností z orgánov štátnej správy na obce a na vyššie územné celky (kompetenčný zákon)

zákon č. 523/2004 Z.z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov

zákon č. 278/1993 Z.z. o správe majetku štátu

zákon č. 138/1991 Z.z. o majetku obcí

zákon č. 46/2001 Z.z. o majetku vyšších územných celkov

zákon č. 83/1990 Zb. o združovaní občanov v znení neskorších predpisov

zákon č. 34/2002 Z.z. o nadáciách v znení neskorších predpisov

zákon č. 213/1997 Z.z. o neziskových organizáciách poskytujúcich všeobecne prospešné služby

zákon č. 147/1997 Z.z. o neinvestičných fondoch

zákon č. 308/1991 Zb. o slobode náboženskej viery a postavení cirkví a náboženských spoločností

zákon č. 424/1991 Zb. o združovaní v politických stranách a v politických hnutiach

Internetové zdroje:

<http://www.minv.sk/?sekcia-verejnej-spravy>

<http://www.zbierka.sk/>

<http://www.tsk.sk/sk>

<http://www.sario.sk/?trenciansky-region>

<http://www.tsk.sk/sk/urad-tsk/organizacna-struktura/odbor-regionalneho-rozvoja-a-cestovneho-ruchu>

<http://www.tsk.sk/sk/regionalny-rozvoj/rozvojove-dokumenty>

<http://portal.statistics.sk/showdoc.do?docid=5853>

http://portal.statistics.sk/files/KrajskeSpravy/TN/nas_region_2010_tn.pdf

http://europa.eu/index_sk.htm

<http://www.government.gov.sk/6165/pravne-predpisy-europskeho-spolocenstva.php>

Prílohy

Vzor dotazníka

1. Má Vaša obec vypracovaný PHSR?

ÁNO NIE neodpovedal

2. Má Vaša obec vypracovanú UPD?

ÁNO NIE neodpovedal

3. Využila Vaša obec doteraz nejaký podporný program alebo grant pre rozvoj alebo ho plánujete využiť?

- áno, už sme využili
- ešte sme nevyužili, ale máme to v pláne
- nevyužili sme, ani neplánujeme
- neodpovedal

4. Aký typ pomoci by ste uvítali, pre rozvoj Vašej obce?

- výhodné úvery z bánk
- informácie o podporných programoch pre samosprávy
- poradenstvo pre rozvoj
- školenia
- informácie od občanov, podnikateľských subjektov, neziskového sektora
- iná pomoc

5. V akej oblasti zmluvne spolupracuje Vaša obec so súkromným sektorom?

- obchod
- priemysel, výroba
- stavebníctvo
- služby
- ostatné

---

6. Aké typové zmluvy najčastejšie dojednáva Vaša obec s súkromným sektorom?

(uviesť popisom)

7. S akými problémami sa Vaša obec najčastejšie stretáva pri realizovaní zmluvných vzťahov so súkromným sektorom?

- nedodržanie zmluvne dojednaných termínov zo strany partnera
- nedodržanie zmluvne deklarovaných kvalitatívnych parametrov
- nedosiahnutie platných noriem a štandardov
- prekročenie zmluvne dojednaných nákladov
- technické nedostatky (či infraštruktúra alebo služba spĺňa vopred dohodnuté parametre, či je prevádzkyschopná a pod.)
- iné

8. Ako ste spokojní s úrovňou zmluvnej spolupráce so súkromným sektorom vo Vašej obci?

- veľmi spokojní
- skôr spokojní
- skôr nespokojní
- veľmi nespokojní
- neviem posúdiť

9. V akej oblasti spolupracuje Vaša obec s neziskovým sektorom?

- poskytovanie zdravotnej starostlivosti
- poskytovanie sociálnej pomoci a humanitárnej starostlivosti
- rozvoj a ochrana duchovných a kultúrnych hodnôt
- ochrana ľudských práv a základných slobôd
- vzdelávanie, výchova a rozvoj telesnej kultúry
- výskum, vývoj, vedecko-technické služby a informačné služby
- tvorba a ochrana životného prostredia a ochrana zdravia obyvateľstva

-
- služby na podporu regionálneho rozvoja a zamestnanosti

**10. Aké typové zmluvy najčastejšie dojednáva Vaša obec s neziskovým sektorom?
(uviesť popisom)**

**11. S akými problémami sa Vaša samospráva najčastejšie stretáva pri realizovaní
zmluvných vzťahov s neziskovým sektorom? (uviesť popisom)**

**12. Ako ste spokojní s úrovňou zmluvnej spolupráce s neziskovým sektorom vo
Vašej obci?**

- veľmi spokojní
 skôr spokojní
 skôr nespokojní
 veľmi nespokojní
 neviem posúdiť

**13. Ktoré z uvedených rizík považujete za možné ohrozenie partnerstiev
s uvedenými sektormi?**

- značné riziko financovania
 riziko diskontinuity súkromného partnera
 demokratické riziká
 politické riziká

**14. Koncipuje si Vaša samospráva zmluvné vzťahy s uvedenými sektormi
samostatne?**

ÁNO

NIE

---

15. Ak áno, na akom úseku samosprávy sú pripravované návrhy zmlúv?

- právne oddelenie
- ekonomické oddelenie
- starosta/prednosta
- iné

16. Zadáva Vaša obec vypracovanie zmluvnej agendy aj externe?

ÁNO

NIE

17. Aký typ pomoci by Vaša obec uvítala v súvislosti s prípravou, posudzovaním a samotnou realizáciou zmluvných vzťahov? (uviesť popisom)